

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

LÖRDAGEN DEN 9 MAJ 1903

N:R 19 (854).

E. A. KARLFELDT I SITT STOCKHOLMSHEM. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

ERIK AXEL KARLFELDT.

GENTLIGEN skulle väl texten till det så väl träffade porträttet här ofvan ha utgjorts af en intervju, innehållande rent personliga upplysningar om författaren till Fridolins visor. Och jag gjorde också ett försök att intervjua Karlfeldt för någon tid sedan. Under det vänskapliga intressets larf dolde jag en biografis hjärtlösa nyfikenhet. Men trots den prägelse af tillfällighet, som jag ansåg mig ha gifvit mina frågor, tycktes föremålet misstänka min afsikt och slingrade sig undan alla spörsmål, hvilkas besvarande skulle kunnat tillfredsställa en intervjuares samvetsgrannhet inför allmänheten.

Alltså misslyckades jag fullkomligt. Erik Axel Karlfeldt är nämligen en af de förbehållsammaste människor, som trampa denna jord. Och med den sinnets afvoghet gent emot en hel del af det moderna stadslivets förhållanden, hvilken utmärker honom, har han i de kraftigaste ordalag prononcerat sin motvilja mot den sammanblandning af privatlif och konstnärsvärksamhet, som utmärker nutida intervju- och essayväsende. Jag tycker han går för långt i denna skygghet, hur berättigad den än är. De äro likväl nycklar

till ett bättre förståendes portar, dessa personliga upplysningar, som i så många fall låta sig gifvas, utan att man behöver begå indiskretioner. — Detta är emellertid min urskuldan för att mina notiser om personen bli så få.

Fridolins poesi ger intryck att vara af en man, icke en yngling, men af en man som bevarat förvånande mycket af ungdomens känslolif. Likväl är han äldre än hans dikt gör sannolikt. Fridolins sångare är född 1864 — och jag trotsar hvem som helst att gissa denna hans ålder af visornas ungdomliga poesi. Skulle något ge en anvisning i den vägen, vore det väl deras behärskning, deras visserligen lyriska och sångbara, men koncentrerade, lugna, säkra form. Intet af en tidig vårs yra och svällande ordrikedom, intet af det lösa och litet målomedvetna, som gärna finns vid sidan af äfven den största poetiska begåfning nära bevaringsåren. Men det är de ofta repeterade stämningarna af längtan och höst utan sommar, som verka så ungt. Hvem skulle kunna tro att en så genomgående typisk skildring af förvåren som visan »Intet är som väntanstider» är diktad af en man, som öfverskridit de trettiofem? Det förefaller ju som om den nordiska försakelseidealiseringsen i

denna bleka och fina gestaltning *måste* ha en ungdom till upphof. Men i likhet med Fröding talar Karlfeldt gärna i preteritum, när det gäller lyckan. Så utprägladt erotisk hans dikt än är, har den i alla fall aldrig nuets form. Hon är ett minne, lyckan, eller ännu oftare: minnet af en dröm. Och är det någon form af kärleksdikt, som är ungdomen mera förtrogen? Detta kontrasterar onekligen mot den klang af tillkämpad resignation, som fyller »Löskekarlarnas sång». »Vi voro fordom tämligt arga skalkar», sjunger den löse personen med Fridolins instämmande och gillande, men det är sannerligen inte mycket af detta deras fordom, som susar genom dessa rytmer. Det kommer fram i »Äppelskörd» och »Nya skott» — men hur septemberstark är icke »Dina ögon äro eldar», och hur ljuder icke »Böljebyvals» med oktobervindens mäktiga ljudfång!

Härvidlag bryter sig naturligtvis gammalt mot nytt i hans dikt. Karlfeldt är ett landsbygdens barn och sin hembygds trogne son. Jag misstänker, att han förlägger alla sina muntra och ljusa stämningar till stunder i Dalarna, och begagnar dess vinter- och mörktid för att återge stämningar och intryck från lifvet i städerna. Ty med all respekt för Karl Erik Forsslunds landtförtjusning och stadshat, så är det inte han, utan Karlfeldt, som för närvarande representerar det rama landet i vår vitterhet. Karlfeldt är det, som har den själfägande jordbrukarens samhörighetskänsla med mark och skog, allmogemännens ordasätt och väderkunnighet, Karlfeldt har de synpunkter och det betraktelsesätt, som födts och fostrats af en uppväxt och ett ungdomslif bland hemmansägarna i en landtsocken. Forsslund resonerar filosofi och predikar teorier samt dyrkar naturens skönhet alldeles som man kan göra, då man med stadslifvet i blodet flyttar ut på landet. Karlfeldt åter lefver och sjunger detta landtmännens lif så som Burns gjort det, fast han också kan »tala med lärde män på latin», om det kniper.

Hvilken skada, att en sådan friluft- och naturmänniska som Karlfeldt skall nödgas sitta i stad och gråa till! Ty det kommer han förstås att göra. Jag har den allra lifligaste öfvertygelse om att Karlfeldt vantrifs i hufvudstaden både i smått och stort. Hans fäder ha suttit på hemgården i Folkärna socken vid Dalälven sedan århundraden — hans ättefäder var visst brukare af gården på Gustaf Vasas tid. Västerås — där Karlfeldt gick i skola och tjuguet år gammal tog studenten — gaf godt tillfälle till långa färder i skog och mark — och först Uppsala internerade honom mera inom fyra väggar. Ett år var han sedan lärare vid Värmlands folkhögskola, men någon desillusion måtte detta ha beredt honom, ty han öfvergaf detta liksom tidigare ett lärareskap vid Djursholms samskola. I stället har han blifvit biblioteksman och sedan ett par år är han amanuens vid Kungl. biblioteket, som sålunda till chef

har den äldre diktargenerationens mästare och bland sina tjänstemän den främste af de yngre poeterna. Sedan ett par månader är Karlfeldt också bibliotekarie vid landtbruksakademien.

Att vara så timbunden som man är genom tvänne dylika tjänster — det skulle jag önska att Fridolin sluppe. Hans sång hörs ganska sällan — den flödar af sig själf inte ymnigt och snabbt nog, för att dess ytterligare hämmande af ämbetsmannasysslor och gatornas tråkiga värld skulle vara annat än beklagansvärdt. Själf må han gärna på sitt anspråklösa och godmodiga manér förklara, att han är förtjust i sitt göromål, att det roar honom att vandra och vistas bland de tusen böckerna, och att Stockholms omgifningar äro härliga, solnedgångarna sedda från Skansen en ögats vällust och skidbackarna åt Djursholm till briljanta. Hvad är likväl allt detta mot Dalarna? Visserligen kan en Djurgårdsstämning föda så originella bilder som dessa:

När sankta Brittas vanna strör
från lundens loft sitt hvete —

men märk, hur sceneriet är flyttadt till en aflägsen landsort! Karlfeldt har bundits så oupplösligt vid Dalarna, bundits med en målares underbara minne för hvarje detalj i taflan framför honom. Hans dikter spegla naturen däroppe med en säkerhet i återgifningen, som bestämmer hvarje vy till en viss vecka för att inte säga dag i året. Och det är min tro, att hade Karlfeldt sin frihet, skulle detta lända den svenska dikten till större fromma än biblioteksväsendet lede förlust. Ty dugliga biblioteksmän äga vi flere, men hvem besjunger som Fridolin vår medel-svenska naturs skönhet och stämningar, hvem skildrar med hans ordkonst och välljud dess doft och färg?

Egendomlig som hans ordval är äfven hans rytmik! Förklaringen till dess taktstyrka, till meterns och strofbildningens originalitet är, att det ligger melodi bakom. Karlfeldts dikt är för örat, den behöfver inte »ses på papper för att kunna begripas». Den smyger sig in i ens sinne genom sin kompositions genomförda fasthet och sammanhang, genom själfva uttryckets klangfullhet och konstnärligt fulländade bildval.

Den popularitet, som Fridolins sånger ha vunnit i vårt land, har än mer ökat genom det knippe tonsättningar, som Vilhelm Peterson-Berger gifvit dem. Såvidt jag har mig bekant, är denna förbindelse mellan tonsättare och skald den mest omfattande allians af detta slag, som hittills ingåtts i vårt land. De Berger-Karlfeldtska visornas framgång har varit mycket stor och alldeles obestriddlig, knarriga gamla bladkäsörer till trots, tack vare den innerliga frändskapen mellan skaparna. Det är ett godt tidens tecken, att nutida svensk dikt och sång utföres och vinner hjärtan, medan upphofsmännen äro i lifvet.

Hårets affallande. En läkare som sedan flera år i Stockholm behandlar speciellt hudsjukdomar, skrifver följande: »Af alla i handeln förekommande medel, afsedda för behandling af de parasitära hudsjukdomar (seborrhé, mjäll o. d.) på hvilka hårets affallande i de flesta fall beror, känner jag intet, som vid anställda prof visat sig så verksamt och i så hög grad förtjänar användas som *Azymolstimulus* — —.» Vid London-utställningen 1899 erhöi F. Pauli's *Azymolstimulus* guldmedalj såsom det bästa hårvatten.

När Ni reser eller flyttar på landet bör Ni ej glömma att medtaga »AZYMOL» som är ovärderligt att hafva till hands vid tillfälliga yttre skador, mot smitta, äfvensom till dagligt bruk för munnens och tändernas vård. Läkarebeskrifning åtföljer hvarje flaska AZYMOL.

Och denna allmännytt har Karlfeldt ärligen förtjänt. Tillbakadragen och allvarlig, är han som hans Fridolin en man för sig i lif som i dikt och har gått sina egna vägar, obekymrad om succés eller kritik kommit hans sånger till del. De bottna för djupt i det äkta svenska lynnet och deras egenart är för utpräglad för att icke det litterära Sverige skulle skatta dem mycket högt. Och så mycket mera glädjande är det, att en sång af så äkta halt äfven vunnit de många. Ingen svensk lyrik af idag ger så som Karlfeldts ett intryck af hälsa och skönhet, af artistiskt raffinemang och frisk manlighet. Vår modärna lyriks mästare, Fröding, har sagt om Karlfeldt, att han står på en sådan höjd, att han kan göra med språket hvad han vill, och antyde äfven att i detta låg en fara förborgad. Den faran motvägs af skaldens poetiska samvetsgrannhet. Men måtte han i stället inte vara njugg på sin sång — vi ha behof af den.

RUBEN G:SON BERG.

DRÖMVISOR.

I.

STORA barnet, mitt hjärtegull,
slut dina ögon och somna!
Himlen skiner af stjärnor full,
snön ligger hvit öfver svartan mull...
Äro ej drömmarna komma?

Drömmen kommer från öst och väst,
in i ditt hjärta han drager,
smyckar dess tysta armod till fest,
bjuder de blomster du älskar mest,
skimrar och glöder fager.

Tunga tankar dig vållat gråt.
Sof för att ljufligt drömma!
Bleka kinden, tårad och våt,
röjer mig vilsna tankarnas stråt,
hjärtats kvidande gömma.

Munnen snyftar och darrar vek,
hviskar hvad ingen kan höra.
Kanske att foten i yster lek
snafvade svårt och att kraften svek,
önsknningar splittrades sköra.

Nu din sorg jag vyssjar till ro,
lugn i ditt sinne skall falla
svalt som dagg öfver blomster, som gro,
våren och solen skola vi tro,
milda röster, som kalla.

Stora barnet, mitt hjärtegull,
slut dina ögon och somna!
Himlen skiner af stjärnor full,
snön ligger hvit öfver svartan mull...
Nu äro drömmarna komma...

II.

Sommarvindarne
susa i lindarne,
molnen gå
öfver himmelens blå.

Blott på hvarandra tänka vi,
kommande dagar länka vi
samman i jublande lek.

Fåglarne kvittra och sjunga,
blomtyngda grenarne gunga
sakta för vindens smek.

Lyckan leder oss,
ljus hon bereder oss,
solsken öfver vår stig,
öfver dig och mig.

JEREMIAS I TRÖSTLÖSA.

BLOMSTERINACKORDERINGAR.

DEN NALKAS nu med stora steg, den tid, som af mången motses med en sådan oro, den långa sommaren, då »man ingenting kan förtjäna». Och för alla dem, som lefva på inackorderingar, d. v. s. på de studerande inackorderingarna, är sommaren en ganska bekymmersam tid. Om man möjligen lefver på inackorderingarna under vintermånaderna, är förtjänsten dock så ringa, att man bestämdt inte kan uttänja existensen öfver sommaren. Och hur skall man då få någon liten inkomst? Sy — baka — sylta — skriva — det är hundra händer om hvarje arbete, och den, som först håller sig framme, får rofvet, medan de andra tomhändta vända om hem.

Det finns dock en förvärfsskälla, anspråklös och beräknad blott för ett fåtal, som ännu ingen har tänkt på — åtminstone icke mig veterligt. När herr och fru Stockholm draga ut på landet, hafva de alltid ett svårt bekymmer — hvar skola de göra af sina blommor? Stor rådplägning och många förslag, alla mer eller mindre utförbara. Jag talar nu icke om dem, som kvarlämna någon person för att se till våningen — fastän det äfven för dem ofta är riskabelt nog att anförtro dessa växter, hvilka bli den verkliga blomstervännen så kära, i ovana och oförstående, om än så villiga händer — eller om dem, som hafva så rymliga sommarhem, att de kunna taga sina växter med sig. Men alla dessa andra, de som flytta ut till små, trånga stugor, eller de, som resa omkring till badorter, och hvilka omöjligen kunna föra med sig sina blommor — hvad skola de göra med dem? Tre utvägar stå dem öppna: att lämna dem till en trädgårdsmästare, att hysa in dem hos bekanta, eller att hafva någon, som hvarje dag går och sköter om dem. I första fallet må de förträffligt under sommaren — men sedan lida de så mycket af att åter komma in i de kvafva rummen, att de ofta dö. Att hysa in dem hos bekanta är icke heller så roligt, ty dessa äro vanligtvis ganska besvärade af de ömtåliga skyddslingarna; och att hafva en vårderska för blommornas räkning har också sina mörka sidor. Känner man henne och vet, att hon är fullt pålitlig, går det an, men annars är det ledamt nog, ty hela huset är ju på nåd och onåd öfverlämnadt i hennes våld. Nej, då är det bättre att få inackordera blommorna öfver sommaren — om blott någon vill taga emot dem.

Skulle det icke löna sig att använda ett par af »inackorderingsrummen» till blomster-rum, sätta växterna på långa bräder, lagda mellan stolar, offra ett par timmar dagligen för deras vård och taga betaldt för detta, som för allt annat arbete? Betalningen kan beräknas för månad eller hel sommar, och en bestämd afgift bör erläggas för hvarje blomkruka. Transporten till och ifrån »inackorderingsstället» ombesörjes af blommornas ägare. Förtjänsten blir naturligtvis icke stor, men — små smulor äro också bröd!

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerhandlarne.

PROF gratis och franso från Axel Lennstrand, GEFLE.

Fåglar äro äfven svåra att medtaga till landet, och mången vore säkerligen tacksam, om favoriterna kunde få ett godt sommarhem i staden, där de, tack vare de många traporna och alltid stängda dörrarna, kunde vara mer skyddade för kattfienderna, än hvad fallet är på landet. Det är dock betydligt besvärligare att taga emot fåglar än blommor. Med fasthållande af att allt arbete bör få sin rättmätiga betalning, skulle dock besväret möjligen uppvägas af den större inkomsten.

Jag har med dessa rader velat påpeka ett par af dessa små tillfällen till förvärf, som oftast glida förbi obeaktade, just emedan de äro så obetydliga och endast kunna användas af ett fåtal. Är planen blott utstakad, kan den sedermera utarbetas så, att den lämpar sig för hvars och ens förhållanden.

EYRE.

GALETTE ELLER PASTORALE? EN VÅR-IDYLL FÖR 130 ÅR SEDAN. AF ULLA LINDER.

STOCKHOLM låg och badade i majdagens glittrande eftermiddagssol. Inne i staden började det redan bli stilla och folktomt, men uppe på malmarna och i Humle- och Kungsträdgårdarne, där karuseller, tittskåp och andra dylika förlustelser lockade, vimlade det af hufvudstadsinvånare, hvilka vårluften gjort yra och lystna efter nöjen.

Henriette satt vid fönstret i sitt lilla förmak och såg ut öfver Kungsträdgårdens välklippta lindar och almar med en fjärrskådande, längtansfull blick i sina stora, mörkblå ögon. Det höga planket, som omslöt trädgården, hindrade henne från att se mer än de ljusgröna trädkronorna, hvilkas fina, nyspruckna löf tycktes växa och svälla i vårsolen. Och hon ville ej se mer. Det stojande, myllrande folklivet som florerade där nedanför intresserade henne ej. Just det där vårfriska, växande löfverket var det hon älskade, det där spåda gröna, som bjärt kontrasterade mot majhimmelens klara blå och de närbelägna husens röda tegeltak.

Hon satt och lekte med de mjuka, mångfärgade silkesknippena, hvilka hon använde vid förfärdigandet af rosenbuketten på sitt broderi, men broderbågen stod orörd framför henne, hon hade ej håg för annat än drömmar och tankar i afton. Det var just ej eljes likt henne, den kvicka, lifliga Henriette, trots sorgedoket så munter och sällskapslysten.

I går hade det varit jämnt två år, sedan hon blifvit änka, och i dag hade hon för första gången utbytt den svarta sorgklädningsen mot en turkosblå sidenrobe med en frasande, styfveckad, blommig underklädning, och de små svarta stenkolspärlorna i öronen hade fått lämna plats för smala guldringar med en äkta pärla i.

På morgonen hade hon känt sig lika glad och bekymmerslös som vanligt, men allt efter som dagen led, kom melankolien öfver henne.

Det måste vara de där ljusgröna trädkronornas skull i alla fall. De påmint henne så lifligt om landet, om hennes vackra Näsby, där allt väl nu som bäst började slå ut och blomma.

Hennes — åh nej! Det var just däri det sorgliga låg. Inte hennes längre. Nu skulle det enligt testamentsförordnandet öfvergå till den närmaste manliga arvingen. Till midsommar skulle öfverlämnandet ske, själf hade hon att draga sig tillbaka till sitt lilla anspråklösa änkesäte, eftersom Gud ej behagat skänka henne någon son.

Och om hon haft en son? — — —

Då skulle Kurt varit fattig, en stackars obetydlig och obemärkt subaltern som förut.

Hon log ett mildt, soligt leende, som lockade fram gropar i de runda kinderna.

Nej, det ville hon inte. Hon unnade honom det alltsammans af hjärtat gärna. Men ändå! — Näsby var henne oändligt kärt. Hennes barndoms djärfva dröm att få lefva och dö som fru på Näsby, den hade tyckts bli en verklighet endast fyra korta år. Nu var alltsammans slut. Hon måste gå från gård och grund och lämna plats för en annan.

Hon suckade — så djupt som den hårda korsetten tillät henne att sucka — och torcade försiktigt med yttersta fingerspetsen en tår ur ögonfransen. Så höjde hon på hufvudet och nickade eftertänksamt ett par gånger.

»Nåja, det måste så vara,» sade hon sakta, likasom öfvertalande, för sig själf. »Jag kunde ju tänkt mig, att Roger inte skulle komma att öfverlefva mig. Stackars Roger, han var ju gammal och skröplig nog! Och när jag nu inte har någon son — — —! Jag vill ju ingen ha för resten — — — asch — — — jag vill ju rakt ingen ha.»

Gamle Boberg kom in med tassande, gubbaktiga steg och Henriette vände sig hastigt med en min af dåligt samvete mot sin bågsohm.

»Unge herr grefven,» anmälde betjänten ceremoniöst med en torr, sprucken röst.

»Det är bra, Boberg! Sätt fram ett kuvert till som vanligt till supén.»

Hon reste sig upp och gick ett par steg emot Kurt Lillie, arvingen, inkräktaren. Hon hade plötsligt åter blifvit glad och bekymmerslös, de mörkblå ögonen strålade af lif och munterhet och i aftonsolens färgrika ljus tycktes hela det fina ansiktet öfverglutet af en varm rodnad.

Kurt Lillie böjde sig djupt ned öfver den framsträckta, smala handen och kysste den artigt och vördnadsfullt, sedan slog han sig ned på den lilla taburetten midt emot henne.

»Nåväl,» började hon, efter att ha besvarat de sedvanliga förfrågningarna angående sitt välbefinnande samt med ett nådigt småleende mottagit hans komplimanger för sin toalett, »har kusin kommit till något resultat? — Intel! — — Men, mon cher, hvilken oefferrättlighet. Vi hade ju så godt som kommit öfverens om fröken Kruise. Kusin vet, hans majestät önskar det.»

»Tja!» han lyfte handen med en rörelse af ej alltför hjärtligt beklagande. »Hvad skall jag göra? Änkedrottningen har gifvit mig pikar om lilla fröken Horn och hertig Carl tog mig i går afse i enrum och gjorde mig allvarliga föreställningar om Marianne Löwens lämplighet som fru på Näsby.»

Henriette stack nälen långsamt och försiktigt upp och ned genom det tunna sidenet och rynkade föraktfullt på sin lilla näsa.

»Marianne Löwen!» utropade hon, skarpare än hon egentligen ville. »Jo pytt! Just en vacker fru! Hon gör intet annat än läser romaner och amouretter. Kusin kan få höra henne med stor conaissance de chose uttala sig om, hvad hon läst, hur pass öfverensstämmande med det verkliga lifvet författarens beskrifning varit. Det påstås, att hon har en ganska vidlyftig erfarenhet på det gebitet. — Men fråga henne om något, som angår hushållning, väfning eller något sådant som en husmor bör vara hemmastadd i, och kusin skall få se, hur stum hon blir.»

Kurt Lillie såg upp med en glittrande glimt i ögonen.

»Men Marianne är den, som tilltalar mig mest af hela tutten,» sade han allvarsamt.

»Skall det bli något af dem, så blir det hon.»

BARN- HATTAR & MÖSSOR

i största urval och till billigaste priser hos

M. BENDIX,

16 Regeringsgatan.

5 Sturegatan.

»Åh, kusin — — —»

»Förresten anser jag ej, att det behöfver brådska. — — Ja, jag vet nog! — Näsby — och släkten Lillie — och den siste af min ätt — — och allt det där! Men jag gifter mig ej utan tycke, kusin, det har jag svurit vid min adelsmannäara.»

Hon satt alltjämt och såg ned på sina silkesrosor med en missbelåten min.

»Tycke!» sade hon föraktfullt. — »Nå, Gu' bevars, så tag henne då!»

Hon böjde sig djupt ned öfver sin båge och började sy mycket ifrigt, men Kurt Lillie, som ej för ett ögonblick tog sina blickar från hennes ansikte, såg, att underläppen darrade och att det kom något fuktigt i de mörka ögonfransarna. Han kände sig så munter, att han skulle velat brista ut i ett klingande rop, men han tvingade sig till att sitta stilla och allvarlig.

»Inte vill jag gifta mig med någon, som kusin ej skulle gilla,» sade han sakta och rullade fundersamt de långa skärpändarna till sin röd- och svarta Ekolsundsdräkt mellan fingrarna.

»Åh — jag! — — —»

Hon kunde ej säga mera, rörelsen nästan öfverväldigade henne.

»Jag tycker, att hon liknar en pastorage, den lilla Marianne,» började han om en stund med låg, smekande röst. »I synnerhet den där pastoralen af Händel, som jag lärt in på de sista dagarna. Det är något så stilla och sedesamt, så ljufvigt lockande, så undergifvet älskande i melodien, just som hos lilla Marianne. Hon har alltid påmint mig om ett litet hvitulligt lam med milda, blåa ögon och en liten mjuk nos. — Jag skall spela melodien, i fall kusin vill?» Han reste sig hastigt. »Jag tog violinen med mig.»

Hon nickade bara instämmande och han sprang ut efter instrumentet. Sedan ställde han sig en bit ifrån henne, ungefär i midten af rummet, och började med långa stråckdrag och sordinkammen öfver strängarna.

Han stod och vaggade sakta fram och tillbaka, under det han spelade med blickarna fästade på de darrande strängarna. Henriette hade slutat upp att sy, hon satt och såg på honom med en vemodig blick.

Plötsligt höjde han hufvudet; innan hon hann vända bort sina ögon, hade han fångat hennes blick. Han log igen, ett muntert, glittrande leende och började öka takten, göra små piruetter och svängar på takt och toner. Det hela blef till en gäckande parodi.

Så gjorde han ett bredt, skorrande slutackord och började skratta högljudt.

»Är det inte likt? Säg, om det inte är likt?» utbrast han. »Ser inte kusin det lilla lammet för sig, hvitulligt och välklippt med ljusblått sidenband om halsen och en liten bjällra i rosetten, så att alla skola kunna se och beundra det. Men trots all beundran

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör

och all ljufighet längtar det ändå bort ifrån den fridfulla, grönskande ängen, där det finns så godt om små hvita lamm och de små lammens kära föräldrar. Det längtar bort till den mörka skogen med sina okända, hemlighetsfulla snår och till bergens farliga stup och lockande, höga utsprång.»

Han höll upp en stund och fortsatte sedan i en förtrolig hviskning:

»Kanske det till och med, trots all sin hvithet och trots rosetten och bjällran och allt det där, redan varit inne i skogssnåren någon gång? — Hvem vet? Det lilla lammet har så klippska ögon!»

Henriette var åter inne i sin söm, han kunde inte få henne att lyfta på ögonlocken.

»Kurt är elak,» sade hon afmätt. »Spela i stället något vackert för mig.»

Han drog ett par långa stråkdrag tvärs öfver violinen och började sedan en sirlig melodi, full af poesi och behag. Tonerna kommo så mjuka och klangsköna, fastän handen, som förde stråken, darrade lätt och färgen på de solbrända kinderna var i stigande.

Det var någonting af käck prudentlighet och förfinad grace i den där melodien, men på samma gång gick där som en underström af svällande känsla och längtan. Man kom ofrivilligt att tänka på en liten högvrstad fot, som i glänsande sidensko smidigt och säkert rörde sig fram öfver blanka golftiljor, på blixtrande, käcka ögon under en pudrad lockperuk och på en liten mjuk, varm hand, som man längtade efter att få trycka under gavottens tillfälliga närmanden.

Henriette måste småle mot sin vilja och började röra hufvudet i takt efter melodien.

Han spelade också så väl i afton; oemotståndligt, medryckande, bättre än någonsin förr. Det var som om han bundit sin själ i strängarna för att därmed fånga hennes.

Så tog det slut med en lång, förtonande treklangslöpning och ett par stilla pianissimoackord.

Han drog ett djupt andetag och torkade långsamt sin fuktiga panna med spetsnäsduken. Hon satt orörlig och bara såg på honom i stum hänryckning.

»Nåväl, hur slog den an?» frågade han och lade försiktigt ifrån sig instrumentet på ett litet bord, kom sedan bort och satte sig midt emot henne.

»Åh — Kurt! Förtjusande! Admirabelt!»

»Ja — inte sant? Är den inte vacker? — Jag älskar den! Det är en gammal gavotte ifrån Bretagne, jag kom att höra den en gång och blef genast intagen. Den påminner mig så lifligt om någon — någon, som jag har kär öfver allt annat. — Kusin vet, jag har en passion för att tänka mig personer för melodierna och tvärtom.»

Han böjde sig plötsligt fram emot henne och såg henne stadigt in i ögonen.

»Det käcka och ljufva, det retande graciösa och sirligt måttfulla i gavotten, det påminner

om er, Henriette. Den målar er person, er själ och ert hjärta, detta hjärta, som är mig dyrbarare än allt annat i världen. Tror ni, att Näsby skulle gilla någon annan fru, sedan det vant sig vid er? — Tror ni, att jag skulle finna mig tillrätta med någon annan väninna och förtrogen, sedan jag hela vintern fått njuta er vänskap?»

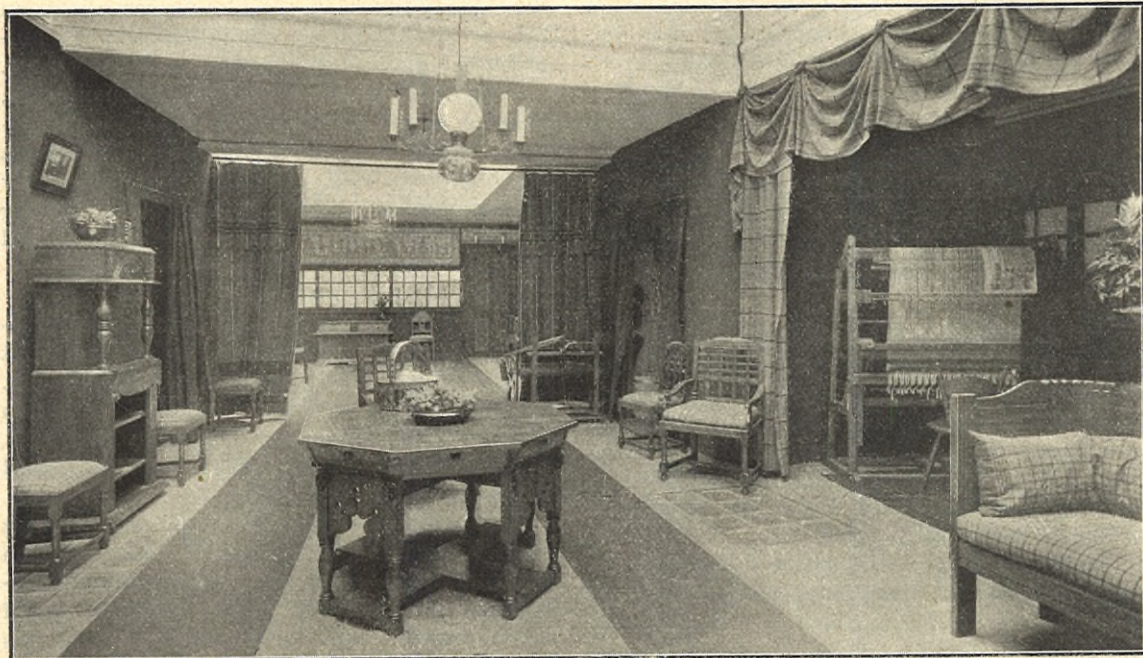
— — »Men hertig Carls förord,» stamade hon förvirrad. »Och kungen och änkedrottningen sedan! Det går aldrig an!»

Hon kände sig alldeles öfverrumplad, ville återfå sin sedvanliga kallblodighet och obesvärade sinnesjämvikt igen, innan hon gaf

»Åhnej,» svarade hon leende och mötte hans blick. »Det har aldrig någon Lillie varit, och kusin skall följa traditionerna.»

»ETT HEM PÅ LANDET.»

FÖRENINGEN FÖR SVENSK HEMSLÖJD, hvars högelingen förtjänstfulla verksamhet att inspirera och skaffa afsättning för hemslöjden i alla delar af vårt land allt lifigare börjar uppskattas, så att föreningens omsättning under det senaste året uppgått till 95,000 kr. mot 61,000 kr. år 1901, har nyss öppnat en synnerligen vacker vårutställning, afsedd att framvisa de se-

FÖRENINGENS FÖR SVENSK HEMSLÖJD VÅRUTSTÄLLNING: »ETT HEM PÅ LANDET». HALLEN.

något definitivt svar, och tog därför åter sin tillflykt till broderiet, från hvars röda silkesrosor en varm reflex återkastades på hennes kinder.

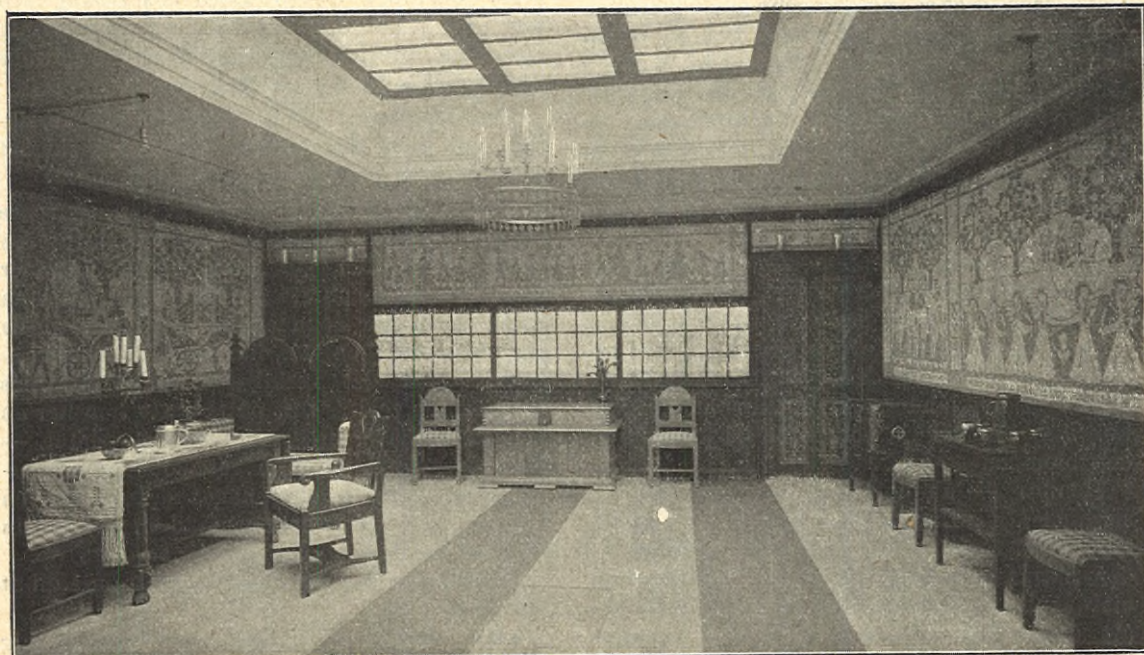
Men Kurt Lillie flyttade helt resolut undan den hindrande broderbågen, böjde sig ända fram emot henne och fattade hennes båda motsträfviga händer.

»De alla äro mig likgiltiga,» sade han allvarligt. »Jag följer endast mitt eget tycke. Det har jag svurit vid min adelsmannaära. Skall jag behöfva bli en menedare?»

Det blef en stunds tystnad; så lyfte hon beslutsamt på hufvudet.

naste resultaten af föreningens verksamhet å så väl den kvinnliga som den manliga hemslöjdens område. Utställningens förnämsta dragningskraft utgöres af en serie rumsinteriorer, framställande »ett hem på landet» — och ett gladare, ljusare, smakfullare och trefligare hem har man svårt att tänka sig!

Vid inträdet i lokalen befinner man sig vid den röd-hvita knuten till ett landligt hem, hvars smärutade fönster lysa fram mellan skogens träd. Den breda förstugubron med sina rödfärgade väggar har en möbel af breda länstolar, soffa och fällbord i ljust blågrön färg, och solgardinerna af tät tältduksväf, äro randade i blekgrönt och hvitt. Här innanför öppnar sig storstugan eller hallen, ett rymligt rum, hvars väggar äro hållna i en bjärt rödgul färg med draperier och gardiner i toner af grönt, nöbrunt och gult. Den vackra

»ETT HEM PÅ LANDET». MATSALEN. A. BLOMBERG FOTO.

björkmöbeln, som är komponerad af arkitekten Lars Wahlman, är hällen i modern tillämpning af äldre allmogemotiv, bonad och polerad i blågrönt. Den består af stor soffa, midtbord, skåp, länstol och vanliga stolar, med klädsel i grönt och brandgult bomullstyg, komponerad af fröken A. Wettergren. A hallens ena sida är det stora utbyggda fönstret, en förtjusande arbetsvrå med fruns väfstol och husbondens hyfvelbänk och plats för krukväxter i mängd. Väfstolen bör särskildt tilldraga sig våra läsarinners intresse. Den är utställd af fröken Gerda Björck, föreståndarinnan för skolan för handaslöjd i Borås, och är afsedd för gobelin- och allmogeväfnader. Fördelen med dess stående konstruktion är att man under arbetet får sitta rak, att den tar ytterst ringa plats, att den, uppsatt, under pågående arbete är flyttbar i det skick den befinner samt att den är tyst gående och bekväm. En liknande väfstol med mekanisk skyttelbana och skyttelkastare kommer inom kort att exponeras.

På samma sida om hallen ligger handkammaren, rikligt försedd med husgeråd och kärl af mångfaldiga slag, bland hvilka de allra treffigaste lerkärl i en mängd nya former, komponerade af Otilia Adelborg.

På hallens andra sida öppna sig två dörrar, den ena till ett mindre herrum i blågrönt med möbel i ljus ek, komponerad af arkitekten Carl Westman i moderna, för denna konstnär karaktäristiska lugna och hvilande former. Den andra dörren leder till barnkammaren, ett ljust litet rum i äppelgrönt med en möbel i ljust rött med blått och figurer i färger, komponerad och målåd af fröken A. Wettergren, hvilken måste komma hvarje liten mammas hjärta att klappa raskare.

Innanför hallen ligger den stora salen. Här äro alla väggar öfver den höga panelen på ett synnerligen dekorativt sätt klädda med väfda bonader i blått och hvitt, utgörande en enda sammanhängande framställning ur Selma Lagerlöfs »Jerusalem», af fröken Anna Wettergren tolkad i stiliserade allmogebilder. Först ser man afskedet: Ingmar och Gertrud, Gabriel och hans fader och den gamla, som vände hem tillbaka. Så ser man Dalarnes folk draga bort till Jerusalem: kärra efter kärra rullar fram på den långa vägen, där de kvarvarande stå vid grindar och stugor och vinka sitt farväl och solen går ned bakom kyrkans torn. På en smalare fris öfver det långa salsfönstret ser man barnen, som springa bort i en lång rad — »vi vilja ej resa till Jerusalem, vi vilja gå hem». Den sista stora bilden framställer den heliga staden med änglar i sida kläder och palmer i sina händer.

Salens möbler äro i ek efter ritning af arkitekten L. Wahlman, som, här också med hägkomster af äldre motiv, komponerat i fri modern stil. Möbeln består af högbänk, bord, länstol och andra stolar samt tre större kistor, en för linne, en för silfver och glas, en för bordskärl. De vackra gardinerna i detta rum äro af fröken A. Wettergren.

Utom detta så äktsvenska och tilltalande »hem på landet», från hvilket vi meddela ett par bilder, exponeras i den ordinarie utställningslokalen en mängd olika möbelytyger, mest efter äldre modeller, samt en större, glad barnkammarmöbel i rött af Carl Westman. Den egentliga textilställningen är äfven inrymd i denna afdelning. Här har föreningen en stor mängd förträffliga nyheter att visa: mönster till klädningsstyger, gardiner och möbelytyger ha komponerats af fröknarna Widebeck och Wästberg, fröken A. Wettergren och fröken Vener, hvarförutom från väfverskorna i olika delar af landet nya randningar och rutningar inkommit, allt för den stundande sommarens behof. Den vackra utställningen som helhet förtjänar att lifligt besökas — ingen skall behöfva gå därifrån utan något fruktgifvande uppslag till trefnad och skönhet i eget hein.

DET HELIGA ARFVET. EN BERÄTTELSE FRÅN FINLAND AF HULDI TOREKELL.

JÖNS PERSON var en stilla, foglig man, som plöjde sin åker, sådde sin äng och rödde sin skog så omsorgsfullt och tråget, som om intet annat funnits till för honom. Det lilla hemmanet hade gått i arf från far till son i många släktled. Många hufvuden hade hvitnat och mången rygg böjts och starka krafter brutits i den gården af arbete

och möda. Men så hade man heller aldrig sett så frodiga åkrar, så gröna ängar, så väl uppförda byggnader och så ordentliga gårdsgårdar som där. Det var som en skön lustgård, sade folket i byn, de som icke visste af andra lustgårdar än dem, som kunde tälja om flit, möda och omtanke, det trägna arbetets lustgård, och de aktade den idoga släkten mycket högt så väl för dess arbete som äfven för den redbarhet, visdom och förstånd, som utmärkte dem alla.

Jöns Person, som nu innehade gården, liknade sina förfäder däri, att han älskade den och använde all sin kraft till ägornas skötsel och underhåll, var redbar som de i handel och vandel och mån om det gamla namnets heder, men deras klara förstånd och stora klokhet hade han icke ärfvt. Hans tankar gingo icke vida. De hade slagit rot i den jord han plöjde och sådde, och där trufdes de godt.

Den nya tidens omstörtningar, som medförde oro och bekymmer till hvar man, tycktes ej mycket beröra honom. Så länge gården stod på sin plats och ingen störde honom där, kände han sig trygg och lugn.

Visst skakade han på hufvudet och såg fundersam ut, då det berättades för honom om nya godtyckliga handlingar, som föröfvats mot lag och rätt, men, då han väl var inne i arbetet igen, trängdes bekymren för land och folk undan för dem, som angingo gården och ägaren.

»Mina tankar räcka icke till för mer än detta,» brukade han säga. »Då vår Herre en gång gett mig ett stycke jord, är det väl hans mening att jag skall bli vid den, använda de gåfvor jag fått för densamma och icke ha bekymmer om annat.»

Det var en solig förmiddag. Jöns Person var ute och plöjde sin åker. Myllan slog svart och glänsande upp under plogbillen, böjde sig mjukt öfver åt andra sidan och lade sig i jämna rader längs öfver tegen.

Det var en vacker syn för Jöns Person. Blåa sjöar med löfklädda stränder, höga berg och leende dalar, den skönheten förstod han sig icke mycket på, men en nyssplöjd eller väldikad åker kunde han stundom stanna och betrakta med ett småleende på läpparna, som om han haft sin stora fröjd däri. Det var en skönhet, som trängde ända långt in i hjärtat och gjorde det varmt därinne.

»Goddag, Person,» hälsade en röst på andra sidan gårdet. »Du är långt kommen i arbetet redan, ser jag.»

Person stannade hästen och nickade bort mot den, som nalkades. Det var husbonden från närmaste granngård.

»Det är sista tegen, som går,» sade han och begagnade uppehållet i arbetet till att stoppa och tända sin pipa. »Det brådskar på med arbetet.»

»Ja, det gör väl det,» sade husbonden, »och det är klokt gjordt af dig att låta det gå undan så länge du har dina söner hemma.»

»Så länge jag har dem hemma?» Jöns Person drog åter tömmarna till sig och stannade hästen. »Det har aldrig varit tal om, att de skulle lämna gården.»

»Nej, nej, men man vet icke, hvad som rinner de unga i sinnet dessa tider. Det finns väl knappt ett hus här i byn, där ej någon gör sig i ordning att lämna landet. Den nya värnepliktsförordningen har satt riktigt fart i alla. Turen kan väl komma till din gård också en dag. Håll ögonen öppna, Jöns Person! Du har två unga söner, som ställa lag och rätt högt. De ha ingendera vansläktats, kan jag säga dig, ty jag tror mig känna dem bättre än du kanhända.»

Mot Mal!

Bästa konserveringsmedel
Wilh. Beckers Malpulver
i askar å 1 och 2 kr., i paket å 25 och 50 öre. **Wilh. Beckers Malpapper** i paket om 10 ark 25 öre. **Wilh. Beckers Maltinktur** i flaskor å kr. 1: 15, 0: 65 och 0: 45. **Tjärpapper**, stora ark, pr ark 20 öre. **Kamfer** i stycken och färningar, **naftalin**, **naftalinkamfer**, **kolokvintäpplen**, **äkta persiskt insektpulver**. **Formalin**, **formalinlampor** och **formalinpastiller** m. m. billigast hos

WILH. BECKER

— Kongl. Hofleverantör. —
5 Malmtorgsgatan 5,
24 Stora Nygatan, Götgatan 23,
STOCKHOLM.

Huru resten af tegen blef plöjd den dagen, det visste Jöns Person icke. Det, som husbonden sagt om sönerna, hade med ens förtagit all arbetslust.

Den stora utvandringen från alla delar af landet hade länge i hemlighet oroat honom för sönerns skull. Det var, som husbonden hade sagt, att man aldrig kunde vara säker på hvad ungdomen företog sig i dessa onda tider. Tänk, om han hade märkt något. Om hans söner liksom många andra i byn hade för afsikt att lämna landet. Det kändes som en stor kyla omkring hjärtat vid blotta tanken därpå. Hur skulle det gå med gården och ägorna, som aldrig skötts af främmande hand? Skulle han ännu på sin ålderdom få se det gamla arvet öfvergå i främmande händer för det att egna söner hålla det för ringa och öfvergåfvo det? Skulle han icke få blygas för deras skull för hvar man och mest för vår Herre, som gett gården till arfvedel åt hans släkt, blygas öfver, att de, för att undslippa faror, lämnade det heliga arvet och reste bort till främmande land? Håll ögonen öppna, hade husbonden sagt! Det måste således vara något att märka. Kanske hade de redan omtalat sina planer ute i byn, fastän de ingenting vågat säga hemma. De visste, hvilken stor skam detta skulle vara för det gamla namnet.

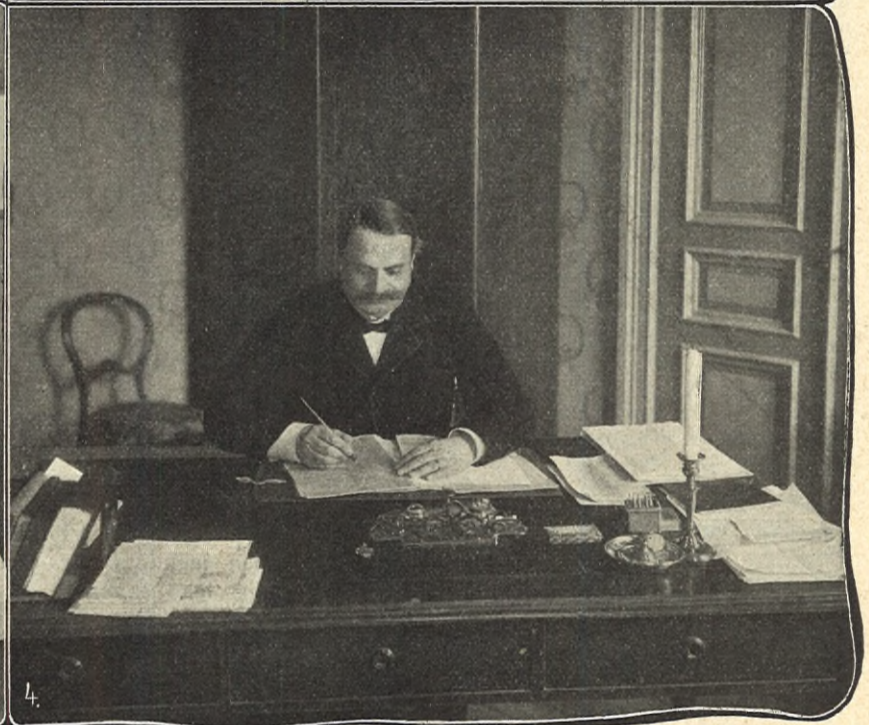
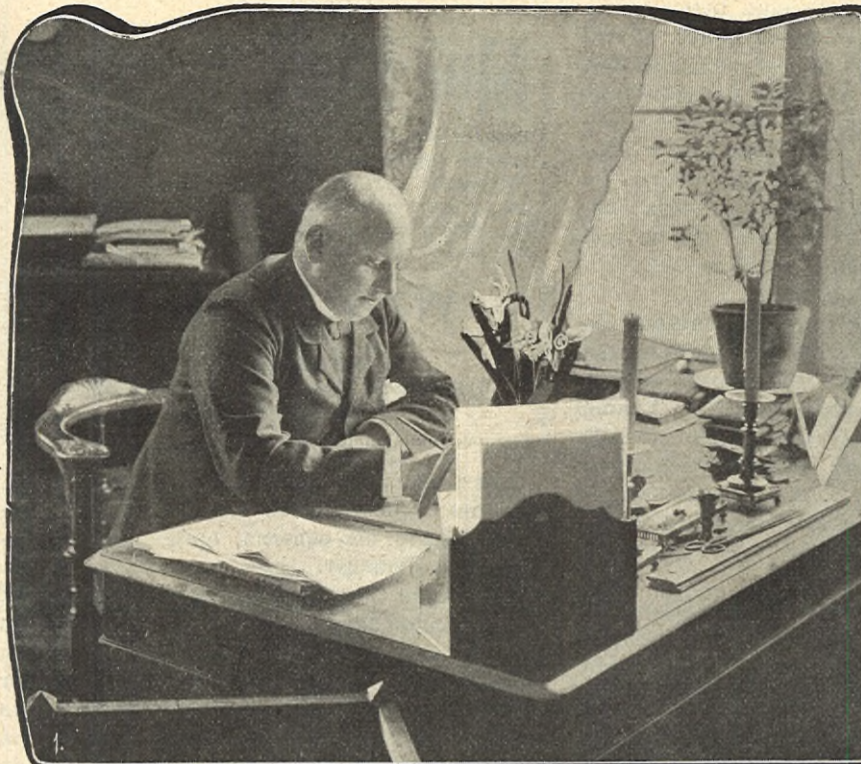
Det gick rundt i Jöns Persons hufvud den dagen af ovana att försöka tänka öfver och reda ut något på egen hand, och många dagar räckte det, innan han blifvit ense med sig själf, om hvad som vore klokast att göra.

Men så en natt drömde Jöns Person, att han såg sin far vandra bort mot skogen med yxan på axeln. Kommen fram till skogsbrynet, stannade han, vände sig om och såg tillbaka mot gården. Jöns Person hade trott, att han haft någonting att säga, och gått efter honom bort till skogen. Men far hade ingenting sagt, bara stått orörlig kvar på samma ställe, ända tills han sett Anders komma ut ur huset, då hade han gått emot honom, lämnat yxan åt honom och försvunnit.

Då Jöns Person vaknade, stod drömmen klar och tydlig för honom. Den hade kommit som en uppenbarelse från en annan värld i brydsamma tider, då egen klokhet icke räckte till. Meningen med drömmen var tydligen den, att han skulle öfverlämna gården åt Anders för att sålunda fästa åtminstone den ene af dem säkert vid hemmet. Ung var han ju ännu, men Jöns Person skulle ju fortfarande bo kvar i gården och kunna hjälpa och råda, där det behöfdes.

Jöns Person kände sig lättare till mods, än han varit på länge. Visst var det tungt att lämna den kära jorden ifrån sig, men detta måste ju ändå ske förr eller senare. Och hur skulle han kunnat bära det, om han hade nödgats lämna den i främmande händer?

(Forts.)

»KARLSTAD JUST NU!» 1. LANDSHÖFDING GERHARD DYRSSEN, UTSTÄLLNINGSBESTYRELSENS ORDFÖRANDE. 2. BISKOP C. H. RUNDGREN. 3. ÖFVERSTE C. O. NORDENSVAN, STADSFULLMÄKTIGES V. ORDFÖRANDE. 4. HÅRADSHÖFDING VIKTOR RY-

MAN, STADSFULLMÄKTIGES ORDFÖRANDE. 5. REGEMENTSINTENDENTEN KAPTEN AXEL LÅFTMAN, UTSTÄLLNINGSBESTYRELSENS SEKRETERARE.

EFTER FÖR IDUN SPECIELT I HEMMEN TAGNA PORTRÄTT AF ARVID KJERLING.

KARLSTAD JUST NU!

NÄR MAN för en så pass förnämlig publik som Iduns presenterar den stad, där man är född och fostrad och där man tillbragt så godt som hela sitt lif, skulle man gärna önska kunna visa något märkvärdigare i byggnadsväg än jag är i stånd till. Karlstad är en raskt och säkert framåtskridande stad med stadig befolkningsökning och lika stadig höjning af hyrorna, men storstadspalatsen äro ej ännu ditflyttade och gamla ärevärdiga byggnader är det ondt om.

Det är således inte precis där man skall söka Karlstads märkvärdighet.

Har staden något säreget öfver sig, som skiljer den från andra städer af samma storlek, torde det snarare vara det, som den »gudars och konungars vän», hvilken i tidningsspalterna

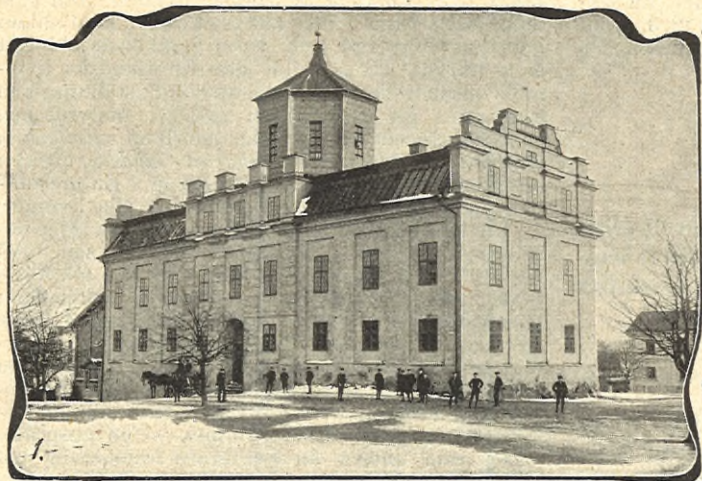

kallar sig Mustafa och i det borgerliga lifvet Alexis Knylenstjerna, skyller Karlstad för, nämligen att det är en så ung stad. Han säger — och han torde ej ha så orätt härut-

innan — att man i Karlstad träffar yngre gamla än någon annorstädes, att lifvet där liksom står stilla och låter ungdomens rosor dröja kvar på kinder, som de på en annan ort för länge sedan borde hafva lämnat, och att glädjen och lifslusten sitta i orubbadt bo i hjärtan, som för länge sedan borde hafva sagt upp dem till afflyttning.

Detta torde nog i själfva verket ej vara särskildt Karlstads förtjänst, utan sammanhänger och är beroende af det värmländska lynnet, men som hjärtat i Tegnér's och Geijers, Selma Lagerlöfs och Gustaf Frödings land, skall Karlstad väl vara inkarnationen af sin provins' både vackra och dåliga sidor.

Således är Karlstad framför allt en ungdomlig stad, där ålder ingen ålder är, och där man skrattar lika godt åt lifvets veder-

tro, att den sympati och goda vilja, som öfverallt mött honom från såväl residensstaden som provinsens alla delar, komma honom att finna sig lika väl med värmländingarne, som de redan finna sig med honom.

Och nu känner han också snart sagdt hvarje vrå af vår vidsträckta provins genom sina långa och täta resor.

Bak åldriga träd resa sig det gamla biskopshusets murar och brutna tak. Här dväljes bland sina böcker och papper stiftets

detta fall saknas minsann inte heller, allt ifrån Göta lifgarde till Värmlands regemente, via Generalstaben.

Som ordförande inom fullmäktige finna vi häradschefen *Ryman*, vänlig och förbindlig och lika omtyckt och värderad såsom domare som såsom fullmäktiges främste man. Naturligtvis har hans stora förmåga tagits i anspråk i en mängd andra värf af skilda slag, men för Karlstad speciellt ligger väl hans största betydelse i hans lugna, opartiska, skickliga sätt att sköta stadsfullmäktiges klubb — för så framt den inte skulle ligga i hans älskvärda personlighet.

Då det är hushållningssällskapets hundra-

»KARLSTAD JUST NU!» 1. GAMLA SKOLAN. 2. RÅDHUSET. 3. BISKOPSGÅRDEN. 4. TEATERN.
EFTER FÖR IDUN SPECIELLT TAGNA FOTOGRAFIER AF ARVID KJERLING.

mödor vid de 70 som vid de 20 åren. Och *däri* ligger nog den charme, som gör främmande människor så snart hemmastadda vid Klarälvens stränder och kommer dem att glömma sig kvar där, långt sedan deras arbete är slutadt och de kunna fritt välja mellan Stockholms boulevarder och Grennas päron, hvilka lära vara en nordisk varietet af Idunas äpplen.

Men är det inte så mycket märkvärdigt i vår stads yttre just nu, så blir det så mycket märkvärdigare, då i sommar hela Värmland där firar sitt hushållningssällskaps hundraårsjubileum med en utställning, hvilken väl närmast är orsaken till Idunredaktionens begäran om bilder och text från våra dagars Karlstad.

Bland Karlstads märkligare byggnader är utan tvifvel den s. k. »Gamla skolan» en af de förnämsta. Huru gammal den är, kommer jag för ögonblicket inte ihåg, och likgiltigt kan det vara — hufvudsaken är, att den tar sig superbt ut på sin höjd, därifrån den ser ned på det moderna Karlstad vid dess fötter. Kyrkan har intet märkvärdigt att visa, om det ej skulle vara dess tvänne änglar, huggna af *Sergel*, och hvilka för öfrigt snarare äro tvänne härliga jordiska kvinnogestalter än några öfverjordiska väsen.

Rådhuset är en helt modern byggnad och inhyser alla — eller så godt som alla — stadens styrelselokaler.

I samma kvarter som rådhuset ha vi residenset med utsikt öfver den breda, granna älven, och där residerar landshöfding *Dyrssen*, ordförande i bestyrelsen för sommarens utställning.

Landshöfding *Dyrssen* har inte så länge varit Värmlands höfding, att man precis kan veta huru han trifs här, om man inte får

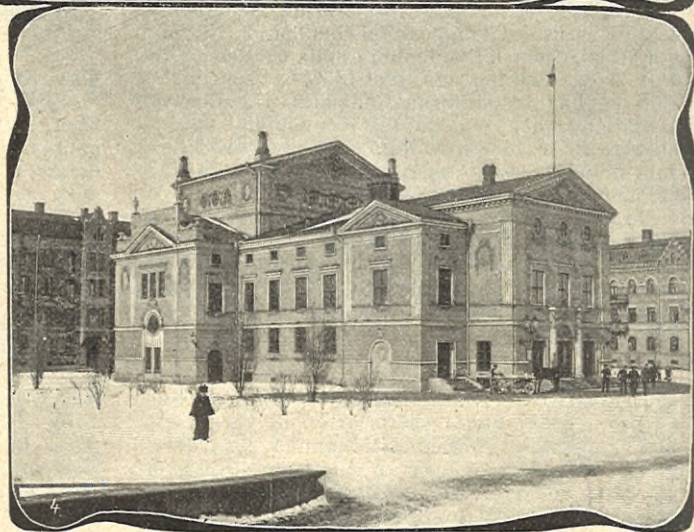
åldrige och vördade chef, biskop *Rundgren*.

Han är ju inte blott en bland Karlstads, utan bland landets mest bemärkte män. Och då den ståtliga bispnen någon gång predikar eller förrättar någon annan prästerlig tjänst i domkyrkan, kan man vara fullt viss om, att det rymliga templet blir upptaget till allra sista plats. Högt vördad och ärad öfver hela sitt stift, står han än som en obruten kraft i sin ålders höst. Och mänskligt att se, skall han ännu många år, imponerande och vördnadsvärd, låta sina vackra tankar flöda och sin härliga stämma ljuda.

En person, som här bör upptagas, är stadens borgmästare, *Carl Moberg*. Om hans gärning och intresse för sin stad finnes ej mer än en mening, och orsaken till att Idun ej i dag med de andra bemärkte männen inom Karlstad lämnar en fotografi af honom, är endast och allenast den, att han, då detta skrives, är frånvarande från staden för att representera sin provins i riksdagens första kammare.

En man, som alltid intager en bemärkt ställning i en residensstad, är chefen för provinsens regemente. Men inte är det därför säkert, att staden så godt som strax efter hans inflyttning skänker honom plats bland sina fullmäktige eller till på köpet gör honom till dessas vice ordförande.

Så har det emellertid skett med öfverste *C. O. Nordensvan*. Nedskrifvaren af dessa rader är i en ställning, som förbjuder honom att offentligent yttra sig om öfverste Nordensvans duglighet eller andra goda egenskaper. Men känd sak är så god som vittnad, och vittnen i

årsjubileum det gäller att med utställningen fira, så ligger det i sakens natur, att det först och främst är de stora värmländska jordägarne, som styra och ställa med densamma. Men den, som kanske ändå drar brorslotten af arbete och bekymmer och arbete och bekymmer igen, är regementsintendenten, kapten *Axel Låftman*, i hans egenskap af hushållningssällskapets och därmed också utställningens sekreterare. Vi presentera honom i ett ögonblick, då han tyckes njuta af ett relativt lugn, fastän ett sådant tillstånd torde höra till de mera sällsynta undantagen under nuvarande förhållanden. Men undan går det med fart och raskhet och kläm, och är det sträfsamt nu, så kommer belöningen. Ty då utställningen i sommar står där färdig och lyckad — och allt borgar för att den blir lyckad — då är den till stor del kapten *Låftmans* förtjänst.

H. F.

UR DAGSKRÖNIKAN.

ELLEN BERGSTRÖM †. I slutet af förra veckan afled i hufvudstaden en af Iduns flitigare medarbetarinnor från tidigare år, fru Ellen Bergström, änka efter framlidne bibliotekarien vid Kgl. biblioteket, d:r Richard Bergström.

ELLEN BERGSTRÖM.

Många äro de med talangfull penna affattade uppsatser, hvarmed fru B. riktat Iduns spalter, och för en artikelserie, som afsåg råd för kvinnan till upphjälpande af husets ekonomi, eröfrade hon bland andra ett af Idun därför utfäst pris. Dotter till kyrkoherden G. Hammarstedt och hans maka Frederique Hammarstedt, hvilken senare ledde den på sin tid mycket kända »Hammarstedtska skolan» i Brunkebergs hotell, har fru B. utöfvat en flitig verksamhet som öfversättarinna och bearbetarinna och i denna egenskap utgifvit en hel del ungdomsböcker, varit Exportföreningens tidskrifts ständiga öfversättarinna samt tillsammans med sin make publicerat en antologi för kvinnor o. s. v.

Hon sörjes närmast af fyra barn, däribland lärarinnan fröken Dagmar Bergström, hvilken äfven gjort sig känd genom litterär alstring, samt en stor vänkrets.

FRÖKEN ANNA NORDGREN, den kända målariinnan, hvars konst särskildt i England gjort betydande lycka, hade nyligen i sin atelier vid Näckströmögatan anordnat en utställning af sina dukar, bestående af flere goda porträtt, ett antal friska landskapsskisser och några genrebilder af mer eller mindre pregnant karaktär.

Bland de sistnämnda förekom en med mycket sentiment utförd komposition, benämnd »När man var ung», framställande den gamla och dock ständigt nya historien om två hjärtan, som mötas. Motivet har konstnärinnan hämtat från Cornwall i England, och om än en viss söthet i uppfattningen röjer den kvinnliga penseln, verka dock den delikata teckningen och den diskreta färgbehandlingen synnerligen tilltalande.

Fröken Nordgrens konstnärliga id är ej af bländande eller djupgående art, men medveten om sin talangs bärvidd och begränsning, arbetar hon lugnt och säkert på de områden hon behärskar. Hon har därför sin gifna plats bland våra kvinnliga artister.

STORA DONATIONER för konstnärliga ändamål ha i dessa dagar gjorts af en af våra kvinnliga konstnärer, fröken Eva Bonnier, som därvid gifvit det sedan några år pågående sträfvandet att föra konsten ut i det dagliga lifvet och därmed höja konstsmaken och konstintresset hos vårt folks breda lager ett det kraftigaste stöd. Redan i höstas skänkte fröken B. åt Stockholms högskola att pryda dess trappuppgång marmorbilden »Linnéa» af Carl Eldh. Men från och med i år anslår hon ärligen en större summa till inköp eller beställning af konstverk att smycka offentlig byggnad. Detta sätt att främja konstutvecklingen är lika storartadt som enastående och torde bära i sitt sköte framstegsmöjligheter för den monumentala konsten i färg och marmor, som nu ej kunna öfverskådas. På därom gjord anhållan ha prins Eugen, hrr Richard Bergh, Ferdinand Boberg och Tor Hedberg åtagit sig att med gifvarinnan samråda och besluta om medlens användning. Några bestämmelser äro i detta afseende tills vidare icke fastslagna, då meningen är att låta erfarenheten anvisa de former, i hvilka det betydelsefulla syftet bäst kan vinnas.

För de närmaste åren äro medlen på följande sätt disponerade. För det första året har Nils Kreuger fått beställning på tvänne dekorativa målningar, afsedda att smycka väggfalten i Ostermalms nya folkskolas yttre farstu. Därefter kommer Christian Ericsson att för k. bibliotekets farstu utföra tvänne marmorstatyer, i enlighet med från konstnärrens hand redan föreliggande skisser.

Dessutom har fröken Bonnier personligen gjort ett par beställningar för liknande ändamål.

Om fröken B:s verksamhet som utöfvande artist har Idun vid ett par föregående tillfällen publicerat uppsatser, åtföljda af porträtt, hvartill vi hänvisa.

NORDISKA KOMPANIET har utsändt en rikhaltig katalog för sommarsäsongen 1903. Den försändes gratis och franko till en hvar, som hos firman rekviderar densamma.

IDUNS FÖLJETONG.

SEDAN NU den Geijerstamska novellserien afslutats, börjar i detta nummers romanbilaga införandet af den redan vid årsskiftet bebådade nya svenska originalromanen

Mot undergången,

en skildring från det döende Polen, af en ung debuterande författarinna, fröken Ulla Linder, dotter till framlidne domprosten i Västerås Karl Linder. För Iduns läsekrets är det nya författarenamnet dock ej alldeles främmande, ty fröken L. har redan vid några föregående tillfällen uppträdt i våra spalter dels under signaturen Bibette, dels under det egna namnet med smärre novellistiska skildringar från svunna tider, präglade af god tidsfärg och med säkert karaktäriserade figurer. Den nu föreliggande romanen är emellertid det första större verk, hvarmed hon söker introduktion hos den litterärt intresserade publiken, som helt visst kommer att känna sig lifligt tilltalad af detta hennes lofvande debutarbete.

PÅ DEN GEOGRAFISKA LITTERATURENS OMRÅDE ha kulturländerna under de senare åren haft att uppvisa många framstående verk, medan hos oss obestriddigen en beklaglig brist i denna väg varit rådande. Denna lucka synes dock nu vara på god väg att fyllas och — efter de redan utkomna tvänne första häften — på ett förträffligt sätt fyllas af den gediget utstyrda och med talrika illustrationer och kartor försedda jordbeskrifning af professor J. E. Rosberg, som under titeln »Land och Folk» börjat utgifvas från Wahlström och Widstrands förlag.

En utmärkt komplettering till detta arbete utgör det på Beijers bokförlagsaktiebolag begynta praktverket »Jordens folk», en skildring af seder, bruk, lefnadssätt, fester och ceremonier hos jordens nu levande folkslag af H. N. Hutchinson, med biträde af flere vetenskapsmän efter engelskan bearbetad af O. A. Stridsberg. Särskildt beaktansvärda äro de intressanta illustrationerna, reproducerade som de äro efter fotografier tagna direkt från naturen, hvarigenom detta verk inom sitt område loftar att blifva en värdig pendant till det af oss redan tidigare omnämnda ståtliga arbetet »De lefande djuren på jorden» (Fröleen & Comp:s förlag), hvilket nu redan framskridit till sitt 15:e häfte och alltjämt fullt ut infriar de från början gifna vackra löften.

I detta sammanhang ligger också nära till hands att rikta våra för land-, natur- och rese-skildringar intresserade läsares uppmärksamhet på den från Albert Bonnier utgifna ståtliga svenska upplagan af Otto Sverdrups »Nytt land», denna högeligen fängslande skildring af »Frams» senaste ryktbara färd till arktiska trakter och de djärfva deltagarnes fyraåriga kamp mot polarregionernas nattomhöljda faror. De sex hittills utkomna häften — verket i sin helhet kommer att omfatta ett 30-tal häften med öfver 200 utmärta bilder och kartor — bekräfta ock, att författaren är en lika utmärkt berättare som en framgångsrik forskningsresande, och att en mera spännande och på samma gång lärorik bok knappast kan sättas i särskildt den mognare ungdomens händer.

I hög grad färgrika och medryckande äro också de stämningbilder »Från hög fjäll och urskogar», som ledaren af den bekanta vetenskapliga expeditionen till Anderna och Chaco åren 1901—02, kand. Erland Nordenskiöld nyss utgifvit från Wahlström och Widstrands förlag. Till den rent motsatta sidan af vår planet åter för oss en annan svensk reseskildrare, och denna till på köpet en kvinna. Det är den för Iduns publik icke obe-

kanta fru Mathilda Hamilton, hvilken från sina mångåriga resor i den aflägsna östern med vaken iakttagelseförmåga och varm medkänsla skildrat sina intryck af särskildt den österländska kvinnans förnedrade och beklagensvärda ställning och som nu i ett synnerligen gediget utstyrdt och rikt illustrerat band, under rubriken »Kvinnan i Brahmas, Buddhas, och Muhameds länder», utgifvit desamma från Fröleen & C:s förlag. En presentbok af gedigenhet och intresse till alla kvinnor.

En hjältedikt af gripande och för alla tider bestående värde — se där det intryck, som blad för blad allt starkare befästas af det märkliga verk, som nu helt nalkas sin fullbordad: boergeneralen Christian de Wets skildring af »Striden mellan Boers och Engelsmän», hvilken, samtidigt med de stora kulturspråksupplagorna, genom Albert Bonniers försorg utsändts i svensk, det betydande arbetet värdig dräkt. Med all sin trohjärtade anspråkslöshet i formen — en anspråkslöshet som endast än kraftigare framhäfver den bragdens storhet den innesluter — står de Wets arbete som ett oförgängligt monument öfver fosterlandskänslan och fosterlandskärleken i alla folks hjärtan!

En bok, som vi varmt vilja anbefalla till alla tänkande kvinnors beaktande, är den på aktiebolaget Ljus' förlag utkomna öfversättningen af Johannes Müllers »Kvinnans uppgift och ställning», en serie uppsatser, som i författarens hemland, Tyskland, väckt osedvanlig uppmärksamhet och äfven erkännande. Uppsatserna utgöra på sitt sätt ett inlägg i kvinnofrågan, men författaren följer hvarken den gamla emancipationens stråkväg, ej heller manar han till den sorts »själhäftelse», som från vissa andra håll påyrkats. Hans synpunkter torde i alla händelser förtjäna uppmärksammas äfven af olikinnade och äfven här hemma hos oss i sin mån kunna bidraga till klargörande i diskussionen om kvinnofrågans rätta begrepp och mål.

En bok för tänkarne utgör också den ryktbare engelske religionsfilosofen Jonathan Brierleys arbete »Ourselves and the Universe», hvilket under titeln »Vi och världsallet, tankar om lifvet och religionen» nyligen utkommit på Wahlström och Widstrands förlag. Det finnes i hela denna bok icke en enda rad, som uppställer yrkandet på ett passivt antagande af dogmerna, men lika litet förekommer något, som för en ärlig sanningssökare kan synas fränstötande eller heterodox, Ty »himlarne äro stumma, icke emedan de ingenting hafva att säga, utan emedan tiden ännu icke är kommen. Intill dess är det vår uppgift att mer och mer utveckla det andliga sinne, som här och nu skänker oss en aning om lifvet i dess fullhet.»

Den 5 februari 1904 infaller den hundraårsdagen af Johan Ludvig Runebergs födelse. Till hugfästade af den oförgätlige skaldens minne har med anledning här af Beijers bokförlagsaktiebolag föranstaltat en jubileumsupplaga af hans »Samlade skrifter», illustrerad af artister sådana som Malmström, Edelfelt, Hallström och Hjortsberg. Samma förlag ha vi att tacka för en ny upplaga af ett annat bland världslitteraturens standardverk, nämligen Dickens »Pickwickklubbens efterlämnade papper», i en ny tidsenlig utstyrelse och med en stilfull omslagsvignett af Lydia Skottberg.

Aktiebolaget Ljus har i en synnerligen konstnärlig typografisk dräkt begynt utgifva den tyske författaren I. Spillmanns fängslande historiska roman »Jerusalem förtöring» med ett trettiotal helsidestreckningar af den unge svenske artisten O. Hjortsberg. Ingen annan skandinavisk konstnär har ens tillnärmelsevis Hjortsbergs kännedom om orientens brokiga lif, och ingen annan förtår att så måleriskt återgifva det. Många af dessa bilder tala också högt om Hjortsbergs fantasi och iderikedom, och utan tvifvel komma de att i hög grad befrämja det redan i och för sig underhållande arbetets svenska spridning.

Endast i största korthet kunna vi vidare för dagen påpeka följande nya öfversättningsarbeten: Den magyariske förf. Herczeg Ferenc's förtjusande täcka och friska skildringar ut det ungerska familjelifvet: »Flickorna Gyurkovics» (Alb. Bonnier). Den i sin genre verkligen ypperliga romanen »När riddartiden var i blomstring» af E. Caskoden — öfversatt från ett exemplar af det amerikanska originalens 250:e tusende (C. E. Fritzes k. hofbokhandels förlag). Matilde Serao's novell »Dansösen» och Paul Bourget's »Monique» — två författarnamn, som hos alla litteraturkunnige tala tillräckligt för sig själfva (Ljus' förlag). En ny upplaga, den tredje svenska, af Alville Prydz' storlagna roman »Gunvor Thorsdotter till Härö» (Fr. Skoglunds förlag). Samt slutligen, på samma förlag, förra de

len af Marie Corellis' nya bok »Världslig makt» och »En koketts dagbok» af Rita, under hvilken signatur vi få stifta den angenäma bekantskapen med en i sitt hemland redan högt uppburen engelsk författarinna.

J. N.—G.

»GIFTA SIG FÖR PENGAR...» EN SKÅNSK BYGDESKILDNING AF NELLA NORRVALL.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

»JO, DET SKALL JAG. Jag är strax färdig,» svarade en röst utifrån. Beth låt luckan stå öppen, tog lampan från bordet och gick utan vidare in i stugan.

Mårten, som i häpenheten blifvit till hälften nykter, kom efter henne. De annars glämgiga ögonen gnistrade nu af vrede, och händerna voro knutna.

»Drängstugan är midt emot fönstren. Där kan man se allt, hvad man tager sig till härinne,» sade Beth, i det hon frimodigt mötte fästmannens tindrande blickar. »Jag kysser dig aldrig frivilligt, när du är full som nu, aldrig, hör du.»

Hon vände sig bort från gårdsfönstret, hvar efter hon drog af förlofningsringen och lade den på en hylla framför sig.

»Ännu kan den dragas af,» sade hon hårdt. »Du har lofvat vänta. Det var på det villkoret jag satte den på fingret. Bryter du ditt löfte, bryter jag mitt.»

»Vänta skall jag,» hväste han, »men du skall få betala det med ränta. Du skall — —»

Nu kom Ida in, och Mårten vacklade iväg med ett kort »godnatt».

Men den blick han gaf Beth vid afskedet bådade intet godt för framtiden.

Morgonen efter kom mor Malena. Hon grät och bad Beth förlåta. Man hade hänat Mårten på auktionen, därför att han icke blef bjuden till de blifvande släktingarna. Man hade äfven låtit honom förstå, att det nog inte var så helt med förlofningen heller. Ryktet hade kommit ut, att Beth sällan bar ringen, och att hon aldrig bevärdigade fästmannen med en smekning.

»Du får väl medgifva,» slutade mor Malena, »att en karl med den minsta själfkänsla skulle känna sig förnämad. Hade det nu varit osanning, men — —»

Och min stackars Mårten är inte den förste, som dränker sin sorg i glaset.»

Vid de sista orden suckade Malena och gaf mor en menande blick.

»Ja, det skall jag säga dig Beth,» sade denna till dottern, »skall du svika din plikt och göra karlen till en usling, så är det så godt, att du gör det först som sist.»

Beth ryste till. Hon blef nästan rädd för sin egen mor. Hur kunde också hon, som väl visste att Mårten alltid festat om, kasta en sådan orättvis beskyllning i ansiktet på sitt eget barn. Men hur som helst, hon visste ändå alltid att träffa den ömma punkten. Plikten ja, nog kunde man orda om den, när det gällde henne själf. Men hur var det med andra i den vägen. Mårten t. ex.

Fastän nog hade Malena rätt till en del. Hon hade inte varit mot sin blifvande make som en fästmö borde vara, det måste hon ju själf medgifva. Och så därtill hänet af andra.

På kvällen, när Mårten kom ödmjuk och förkrossad, hade Beth kommit till den öfvertygelsen, att hon icke ägde rätt att bryta förbindelsen, när hon en gång gifvit sitt ord och skaffat sin moder lugn och samvetsro.

Mårten lofvade heligt, att han icke skulle begära den minsta lilla ynnest, förr än Beth själf ville gifva honom den. Han skulle nöja sig med allt — allt, blott icke en brytning dem emellan.

Han höll sitt ord och hvad mera var, han höll sig en längre tid beständigt nykter. Beths oro för framtiden växte likväl för hvarje dag, som gick. Bröllopet kunde ju icke uppskjutas i oändlighet, och fram på våren blef det ändtligen bestämdt, att det skulle firas före midsommar. Och ju närmare det led, ju hemska blef Beth till mods. Mårten var väl lugn, men ibland kunde Beth oförmodadt komma att se in i hans ögon, då han satt och betraktade henne. Och då fann hon alltid samma lystna men också hatfulla uttryck i blicken, som den där hemska marskvällen, när han sade:

»Vänta skall jag, men du skall få betala det.» Hvarje gång hon mött en sådan blick, föll hon i gråt, när hon kom för sig själf. Hon grät af rädsla och af — vämjelse.

*

På kvällen, när Beth kommit från H. och träfat Assarsson, gick hon genast till sängs förberärande trötthet. På tjänstflickans tal om »gille», förstod hon, att Mårten varit rörd af starka drycker. Han hade varit det ett par gånger förr under de sista veckorna. När han nu kom tillbaka från byn, hade han naturligtvis »ökat på». Och träffa honom rusig nu så strax efter mötet med John, det förmådde icke Beth.

Naturligtvis kunde hon icke somna, utan låg och stirrade på månstrålarna, hvilka glittrade på fönsterbrädet. Hon tänkte på den korta frist, som återstod, tänkte på honom, som led och stred lika bittert som hon själf.

Fyra eller fem korta veckor, så skulle det förskräckliga taga sin början.

Och sedan — — — Hon darrade som af frossa, när hon tänkte på Mårtens grymma, hämdgiriga blickar.

Så gick timme efter timme. Mor hostade inne i stugan, hostade, så att det nästan gjorde ondt i Beth, där hon låg och lyssnade. Ändtligen hördes hundskall och sedan skratt och stöj i förstugan, hvilken låg i jämnbredd med Beths kammar. Någon tumlade mot väggen, vid hvilken hon låg. Han dundrade och svor. På rösten hörde hon, att det var Mårten.

»God kväll, mor! Är hon kommen hem?» Beths hjärta klappade våldsamt, ty hon hörde, att Mårten var full.

»Ja,» hördes mor svara mellan hostanfallen, »hon är kommen, men hon var trött och gick och lade sig. Vi visste ju inte, hur dags ni kom. Jag hade också tänkt gå till sängs nu.»

Nu skrattade Mårten.

»Jo, jo, fästmön går och lägger sig, och svärmor tar emot. Är det inte riktigt, som det bör vara en månad före bröllopet? Eller hvad tycker du, Bengt?»

Bengt Olsson, Mårtens granne, var således också med. I morgon skulle hon åter, som så många gånger förut på sista tiden, vara en visa för hela byn. Och allt led hon, allt fördrog hon, för rikedomens skull, trodde man ju.

Beth borrhade hufvudet ned i kudden för att slippa höra. När hon åter lyfte det för att andas, hörde hon far säga:

»Seså, kom nu! — Vi låta fruntimmerna vara och ta' en smörgås i stället.»

(Forts.)

»LOUISE».

»MUSIKROMAN» AF GUSTAVE CHARPENTIER.

SVENSKA TEATERN har slagit ett stort slag, hr Albert Ranft har förverkligat den afsikt, man påstått honom länge hafva umgäts med — han har i och med upptagandet af Charpentiers »Louise» gått in på operans område. Är detta början till en allvarligt menad konkurrens med k. teatern, eller är det endast utslaget af en nyck? Framtiden får utvisa det. Det är i alla fall ett försök, och huru det affupit skola vi se här nedan. Först vilja vi dock i korthet meddela ett och annat om innehållet i »Louise» samt om författaren-kompositören.

Gustave Charpentier är född år 1860 i den lilla staden Dieuze i Elsass-Lothringen. Först vid 20 års ålder började han ägna sig åt musiken, först i Lille och därefter vid konservatoriet i Paris, där han år 1887 eröfrade Rompriset för sin kantat »Didon». Mera allmänt känd blef han först genom sin orkestersiste »Intryck från Italien», som nyligen utförts härstädes. Därpå följde ett par kör- och orkesterkompositioner, ytterligare en orkestersiste, en festopera m. m. Men det var egentligen först med »Louise» som han riktigt slog igenom. Denna »musikroman», som Ch. kallat sitt verk, och till hvilket han själf skrivit texten, uppfördes första gången på våren 1900 å Opera comique i Paris i en lysande uppsättning och rönt en afgjord framgång samt upplefde där snart sin 150:de föreställning. Sedan dess har »Louise» gått öfver ett flertal af kontinentens stora operascener, däribland hofoperorna i Wien och Berlin, och öfverallt rönt det allra lifligaste bifall, måhända med undantag af Berlin, där publiken ställt sig något reserverad, autagligen på grund af det textliga innehållet.

För att förstå »Louise» är det emellertid nästan oundgängligen nödvändigt att känna verkets skapare. En intim kännare af Gustave Charpentier har i en tysk tidning uppdragit en skildring af honom, och ur denna låna vi följande korta utdrag: »Charpentier är ej en diktare och drömmare, som

fjärran från världen och dess vimmel väntar sina inspirationer och utmejslar sina poetiska visioner till konstverk; ej en konstnär, som endast då mottager besök af sin sånggudinna, när sidan, ostron och champagne satt honom i stämning. På Montmartre, hvarifrån hans blick omfattar hela det tumlande Paris, där hans öra nås af jättstadens larm, där lifvet dag och natt dånar mot hans hus, har Charpentier uppslagit sitt hem. Själff alltigenom en bohémnatur, i hela sin varelse en äkta parisergamin, behöfver han denna luft för att kunna lefva och skapa. Att Charpentiers sånggudinna ej är af adlig börd, är nog tydligt; hon är en trotoarens sånggudinna, särskildt Montmartre-trotoarens, och ej så orätt har han själf kallat henne en »demokrat från hjässan till fotabjället». Sådan är Charpentier, och alldeles likadan är hans »Louise»: ett verk utan hvarje lögn, utan hvarje eftergift för anständigheten, och om man så vill, äfven utan polityr och slipning, uppdragen ur Paris' mark som en potatis ur den fuktiga jorden med rotknölarne ännu tunga af den kvarsittande mullen. De som äro så förnäma, att de redan i den oparfymerade jordkokan finna något oestetiskt, torde nog äfven vid åhörandet af »Louise» anse sig böra hålla för näsan. Vi måste emellertid tillstå, att just i operan, där ett så fruktansvärdt missbruk med känslor bedrifves, den friska vinden från Louise för en gång verkar riktigt välgörande.»

»Musikromanens» innehåll är i korthet följande. Louise är den unga dottern i ett arbetarhem uppe på Montmartre i Paris. Hon älskar en ung konstnär Julien, och modern, som ej kan fördraga konstnärer, gnatar på henne därför, och är för öfrigt mycket omild mot henne. Fadern däremot är öm mot henne, och vill ej släppa henne ifrån sig. Lucien söker övertala henne att fly med honom ut i världsstadens vimmel. »Hvart väsen har rätt att lefva fritt!» säger han och anger därmed styckets hela tendens. Louise tvekar att börja med, men följer honom slutligen, och de båda älskande bilda sig högt uppe på Montmartre ett nytt hem, fria i sitt lif och sin kärlek. Paris är i fest och Juliens vänner samlas för att hylla den nyvalda sånggudinnan, som ej är någon annan än Louise. Glädjen störes dock därigenom, att modern kommer och tager sin dotter med sig tillbaka till hemmet, där fadern ligger sjuk. Hon kan dock af intet kvarhållas därhemma, utan sliter sig än en gång lös och skyndar bort följd af faderns förbannelse och hans i vanmäktig vrede utropade: »O, Paris!»

Såsom synes är det en helt vanlig historia, som dagligen inträffar i en storstad som Paris. Som dramatisk produkt lider stycket nog af bristfälligheter; egentligen utgöres det af fem löst hopfogade bilder ur Parislifvet. Men till dessa har Charpentier skrivit en musik, som, om den än måhända verkar rhapsodisk, dock flerstädes är rent af genial. Han har tydligen grundligt studerat Wagner, och den store mästars musikteorier tillämpar han här i modern form på ett alldagligt ämne. Och hvarför skulle ej de Wagnerska teorierna lika väl kunna användas för att kläda en hvardaglig historia i musikens skrud? Ej äro de väl uteslutande afsedda för det mystiska, det högstämnda? De vore i sådant fall ganska bristfälliga. Musiken i »Louise» sluter sig tätt till handlingen och texten, och man har den förmågan, att kompositören för hvarje ord och situation städe finner det rätta uttrycket. Hufvudpersonernas olika karaktärer äro i musikaliskt hänseende förträffligt tecknade. Och om musiken måhända i första akten kan tyckas väl mycket »resonerande», dess klarare, rikare och fulltonigare flyter den i de följande akterna, särskildt i tredje och fjärde. I dessa båda sista akter kommer därtill en rytm och en bredd öfver det hela, som ej kan annat än entusiasmera åhörarna och rycka dem med sig. Frestande vore att framdraga en hel del förträffliga poänger; utrymmet tillåter oss blott att helt enkelt nämna några: förselet till andra akten, skildrande det vaknande Paris, gatuumglarnes i samma akt inlagda karaktäristiska försämningsrop, bohémienernas uppträdande, hela tredje akten med de älskandes duett och deras apoteos till Paris samt den briljanta folkfesten; slutligen äfven hela sista akten med den tragiska uppgörelsen mellan fadern och dottern. Orkesterpartiet innehåller äkta pärlor i mängd. Charpentier har med detta verk dokumenterat sig som en modern fullblods-musikdramatiker.

Och nu till utförandet! Det var verkligen med stor räddhåga vi denna gång gingo till Svenska teatern. Var det möjligt, att hr Ranfts trupper skulle gå i land med det djärfva försöket? Det hela låg ju utom den mäktige direktörens vidt-famnande sfär. Först som sist måste vi erkänna, att försöket lyckades, lyckades åtminstone ganska bra. Visserligen hade hjälptrupper måst tillkallas. Sålunda hade naturligtvis orkestern i främsta rummet blifvit betydligt förstärkt, ja så betydligt, att den tycktes utgöra 50—60 man (de

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikaliefärer. Tillverkare: BAUER & Co., Berlin S.

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare- auktoriteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

»LOUISE» PÅ SVENSKA TEATERN: 1. LUCIEN (HR LEMON). 2. LOUISE OCH HENNES FÖRÄLDRAR I FÖRSTA AKTEN. 3. LOUISE (FRÖKEN KEYSER).
4. LOUISE HYLAS SOM MONTMARTRES SÅNGGUDINNA I 3:DE AKTEN (LOUISE O. LUCIEN T. V.) 5. LOUISES FADER (HR SVEDELIUS).

N:R 2 O 5 HOFFOTOGR. A. BLOMBERG FOTO, DE ÖFRIGA AF C. OLAUSSON.

båda nedersta parkettbänkarna voro borttagna för att bereda utrymme härför). Och kapellmästaren dir. *Hjalmar Meissner* förtjänar lifligt och varmt erkännande för det verkligen förträffliga sätt, hvar på orkestern löste sin synnerligen makt-påliggande, men tacksamma uppgift. Han ledde för öfrigt det hela med både fin uppfattning och energi. Den hyllning, som efter operans slut kom honom till del, var därför synnerligen välförtjänt.

Äfven för rollbesättningen hade en utomstående tillkallats, nämligen hr *Lemon*, hvilken utförde Luciens parti. Han var emellertid afgjordt den svagaste bland huvudpartiernas innehafvare. Redan hans första uppträdande i inledningsakten var olyckligt — måhända irriterades han här af vissa egendomligt nog ofullbordade kulissmanövrer bakom honom —, och om han än sedan något sjöng upp sig, så var dock den bild, han framställde af den unge bohèmeartisten, allt annat än riktig, och såväl i sång som spel var han som sagdt afgjordt underlägsen de öfriga. Teatern hade bestämdt inom sina egna led kunnat finna en bättre representant för Lucien. Titelpartiet hade överlämnats till fröken *Keyser*, som i dramatisk hänseende gaf en alltigenom sympatisk och förträfflig bild af den unga flickan. Och äfven i sin sång lade hon i dagen egenskaper, som gjorde sig godt gällande, om man ock skulle önska, att hennes stämma hade litet mera klang och fasthet. Främst bland de uppträdande stod

hr *Svedelius*, som gaf en i alla afseenden ypperlig och förträfflig bild af fadern. Enkel värdighet och medfödd nobless kännetecknade hans spel, och den ovanligt klangfulla och omfångsrika basstämman — en af de yppersta basröster i hufvudstaden — verkade så på en gång mäktigt och sympatiskt, att hr S. efter sin väl framförda monolog i sista akten fick mottaga en skallande applåd för öppen ridå. (Detta vore en stämman för k. teatern att taga vara på.) Moderns parti utfördes förtjänstfullt af fröken *Grönberg*. Hrr *Lund* och *Bergström* läto höra sina sonora stämmor i några biroller.

Körerna i tredje akten gingo förträffligt med undantag af pojkkören, som var omöjlig. I andra aktens syteljescen läto fruntimmersrösterna alldeles för skrikiga. På det hela taget synes emellertid operan vara inöfvad med stor omsorg. Uppsättningen förtjänar loford; tredje aktens dekoration med det illuminerade Paris och fyrverkeriet i fjärran var helt enkelt briljant. Regissör har varit hr *Linden*. Om man alltså ej lägger en stor operascens måttsock på det hela, särskildt hvad goda och väl skolade röster beträffar, så kunna vi som vårt slutomdöme säga, att hr *Ranfts* försök att spela opera utfallit betydligt lyckligare än vi väntat. Bifallet, som efter de båda första akterna var reserveradt, blef sedan mycket lifligt, och efter sista akten gingo de uppträdande jämte kapellmästaren flere gånger visa sig.

Men hvarför har ej en redogörelse för text-innehållet intagits i »Affischen», såsom ju är vanligt vid k. teaterns föreställningar? Många klagomål häröfver förspordes vid premiären.

KUNGL. TEATERN återupptog i förra veckan »Aida», som ej gifvits förut under innevarande spelår. Reprisen fick ett alldeles särskildt intresse därigenom att fru *Claussen* här som Amneris ernållit sin andra debutroll. Kunde, som vi på sin tid meddelade, redan hennes första debut som Leonora i operan af samma namn anses lyckad, så måste hennes utförande af Amneris' ganska makt-påliggande parti betraktas såsom ett betydligt framsteg såväl i vokalt som dramatiskt hänseende. Den vackra och varma stämman har vunnit i omfång och blifvit bättre egaliserad, intonationen är i allmänhet god och textuttalet tydligt. Dramatiska anlag synas ej heller fattas, och om än en eller annan anmärkning skulle kunna anses befogad, så måste dock debuten betraktas som ovanligt lyckad och gifvet föra med sig utsikt till ett engagement vid k. teatern. Bifallet var synnerligen lifligt och operan gick för öfrigt bra under hr *Hennebergs* ledning.

— Danske operatenoren *Herold*, välbekant sedan ett föregående uppträdande härstädes, började i måndags ett nytt gästspel å k. teatern som Don José i »Carmen».

Den utmärkte gästen mottogs i detta sitt — sedan senast här i Stockholm så högt skattade — glansparti med oförställd hjärtlig hyllning af den fullsatta salongen. I den kungl. logen märktes kronprinsen, som lifligt deltog i bifallet. För öfrigt gick den populära operan i sin helhet förträffligt under ledning af hr W. Stenhammar, som för aftonen åtagit sig taktningen.

FRU BETTY HENNINGS' bebadade gästspel å Dramatiska teatern inleddes i måndags med framställandet af Nora-gestalten i Ibsens »Ett dockhem» — en prestation väl bekant för vår publik sedan den värderade artistens föregående uppträdanden härstädes. Och äfven nu präglades framställningen af samma intensiva och fladdrande fantasilif, samma lysande teknik, som redan den gör fru Hennings' Nora till en sannskyldig konstnärning att bevitna.

Hr *Palme* spelade Helmer och var sanningen att säga tämligen ointressant och matt bredvid sin charmanta motspelerska. Det föreföll stundom, som om han vändats inför den starka utstrålningen från hennes artisttemperament.

MUSIKFÖRENINGEN gaf i förra veckan sin sista konsert för säsongen. Ej heller nu hade den brytt sig om att inöfva någonting nytt, utan ännu en gång vänt upp och ned på fjärdingen och dragit fram Kiels oratorium »Kristus», som nog innehåller en hel del förträffliga saker — därom är det ej tu tal — men som dock ej är af större betydelse, än att det, när nu föreningen ett par tre gånger utfört detsamma, väl kunde få hvila i frid. Inöfningen behöfver naturligtvis under sådana förhållanden ej kosta mycken möda, och utförandet gick också flott under hr Nerudas påpassliga ledning. Största vinsten af denna konsert anse vi emellertid vara, att genom densamma fru *Dina Edling* återbördats åt det offentliga musiklifvet. Det är fortfarande en konstnärlig kraft af betydelse.

EN DRAMATISK MATINÉ hade i söndags anordnats å Dramatiska teatern af fru Anna Lisa Hwasser-Engelbrecht med ett program bestående af hertiginnan Cajanellos kvicka treaktskomedi »Familjelucky» samt ett enaktsskådespel af den norske författaren John Boyer, betitladt »En moder».

Det förstnämnda stycket, ehuru ej alldeles oberördt af tiden, innehåller så mycken äkta människosildring och dess ironi är så välgörande, att pjäsen förtjänar ett bättre öde än att ligga för-gäta i teaterbiblioteket för att endast komma till heders vid någon enstaka föreställning. Som den nu gafs med en sorgligt slarvig memorering öfver så godt som hela linjen och med hr *Kellbergs* bråkande tonfall och okonstnärliga spel i faders viktiga roll, var det emellertid en desillusion att återknyta bekantskapen med det talangfulla verket.

Fröknarna *Adamsens*, *Sjöbergs* och *Nilssons* duk-tiga spel och matinégifvarinnans vackra diktion täckte dock i någon mån de ofvan påpekade bristerna.

I Boyers gripande drama med det nästan brutalt våldsamma slutet utförde fru Hwasser-Engelbrecht moderns roll och hade där tillfälle att låta sin utsökta repliksägning framstå i fullt ljus. Man njuter den som vacker musik — en musik, som endast få af våra dramatiska artister kunna exekvera i samma grad.

En debutant hr *Lindström* hade bra teaterapparition, men synes ännu ha åtskilligt otaladt med elevskolans lärare.

SITT TJUGUFEMÅRSJUBILEUM vid scenen frade den 2 dennes vår begåfvade och populära skådespelerska fru *Louise Fahlman*, hvarvid hr Ranfts lustspelsafdelning, som nu från Söders höjder flyttat ned till Vasateatern, för första gången framförde »Madame Flirt» af Gavault och Berr — en äkta parisisk efterklingsprodukt i Dumas' och Sardous kända salongskomedigenre. Det ytligt, men verkningfullt inslagna intrigmönstret tycktes dock tillta publiken genom sina tråders välbekanta färger och teaterglitter, och särskildt titelrollens bärarinna, kvällens jubilar, hyllades entusiastiskt med blommor och inropningar i mängd. Om hennes spel som den mondäne erfarenhetens i grunden ofördärfvade representant var också, inom den gifna schablonen, intet annat än godt att säga. Vid hennes sida förtjäna nämnas frkn *Olga Andersson*, den vilseförda, men upprigtigt ångrande dygden, hr *Bror Olsson*, den aristokratiska blaserade odygden, hr *Eliason*, den borgerliga förträffligheten, och hr *Knut Nyblom*, den artistiska fördomsfriheten.

SVEN SCHOLANDER gaf i förra veckan en Bellmansafton i Vetenskapsakademiens hörsal, som naturligtvis var fylld till sista plats af en intresserad och tacksam publik. Hr S. bereder sina beundrande åhörare ganska ofta en eller annan öfverraskning. Så var fallet äfven denna gång, då han annonserat sig skola sjunga till Bellmans egen zittra. Men ej nog härmed. Hr S. inledde sin sångafton med ett litet pikant föredrag, hvari han på förekommen anledning visade, att Bellman, då han ackompanjerade sig på sin zittra, behandlat densamma med fingrarna och ej med plektrum, såsom man från annat håll velat göra troligt. Hr S. visade ock genom en präktigt scioptikonbild det berömda Kraftska porträttet af Bellman, där skalden sitter med sin zittra i knäet, behandlande densamma med fingrarna. Föredraget emottogs med lifligt bifall, och att detta ökades efter hvarje föredraget nummer, torde vara öfverflödigt nämna. Till programmet sista afdelningar använde hr S. sin egen luta.

HYLINS
Violtvål 612

HYLINS
Liljekonvaljedoft

FRU EBBA SJÖGREN gaf i tisdags en vis- och sagoafton för barn, och att den skara äldre och yngre ungdom, som fyllde Vetenskapsakademiens hörsal, hade förtjusande roligt, därom behöfde man ej ett ögonblick vara i tvifvel. Jublet var stormande efter hvarje nummer och framkallade ett helt antal extranummer.

FILHARMONISKA SÄLLSKAPETS KONSERT F på tisdagen kunna vi ej redogöra för förrän i nästa nummer.

DAMERNAS MUSIKBLAD har utsändt n:r 9, ett veritabelt *militärnummer*, upptagande fyra nya originalkompositioner af uteslutande militärer, nämligen: »Margit», vaggvisa af öfverste *Frans von Heland*, »Bröllopsmarsch» af kapten *Carl Hultander*, »Gullgot», pas de quatre af löjtnant *Ivan Aminoff* samt »Lycka till!» polka af löjtnant *Måns von Stedingk*. Textafdelningen innehåller porträtt och biografiska notiser om de fyra kompositörerna.

REDOVISNING

å inkomna medel för »En nödställd lärarinna».

Genom Dagens Nyheters exp.	kr. 143,00
» Aftonbladets »	» 20,50
» Fritzes K. Hofbokh.	» 34,50
» Iduns exp.	» 518,00
Summa	kr. 716,00

Fullständigt specificerade listor finnas å Iduns expedition.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN,
Inneh. af *Elisabeth Östmans Husmoderskurs* i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 10—16 MAJ 1903.

Söndag: Curry-soppa; marinerad hafstunga med tomatås; späckad kalfsadel med legymer; mosspudding.
Måndag: Pudding af kött med risgryn; soppa på blandad frukt.
Tisdag: Kall kalfsadel med mayonnaise; rabarberpaj.
Onsdag: Stekt fläsk med potatispuré; stänkvälling.
Torsdag: Köttsoffa; syltpannkaka.
Fredag: Pepparrotskött med potatis; röd sagosoppa.
Lördag: Afredd buljong; kokt sik med gräslökssås och potatis.

RECEPT.

Currysoppa (f. 6 pers.). 1 rot selleri, 2 morötter, 2 lit. buljong, 1 msk. (20 gr.) smör, 1½ msk. mjöl, 2 äggulor, curry efter smak, salt, cayennepeppar, 2 dcl. risgryn, vatten salt.
Beredning: Rotselleriet och morötterna ansas på vanligt sätt, skäras i fina strimlor och kokas mjuka i buljongen, som därefter silas. Rotsaker-na läggas i soppskålen. Smör och mjöl sammanfråsas, buljongen påspådes, litet i sänder, och soppan får koka 10 min., hvarefter den afredes med äggulorna och

får sjuda, men ej koka. Soppan afsmakas med currypulver och kryddorna. Risgrynen skällas i hett vatten påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, upphållas i durkslag, spolas med varmt vatten, få afrinna och uppläggas på karott samt serveras till soppan.
Marinerad hafstunga (f. 6 pers.). 2 kg. hafstunga, 2 msk. salt, 1 msk. fint hackad portug. lök, 4 msk. god matolja, saften af ½ citron, 3 msk. mjöl.
Frityrdeg: 75 gr. mjöl, 1 dcl. ljumt vatten, 1 knifudd salt, 1 litet ägg, 10 gr. smör, skiradt.
Till kokning: ½ kg. flottyr.
Beredning: Fisken rensas, sköljes väl, och torkas med en fiskhandduk. Den fläs därefter, fileterna utskäras och dessa skäras itu på längden samt ingnidas med saltet. Fiskfileterna läggas på ett flat fat, öfverhållas med en blandning af löken, matoljan och citronsaften och få ligga 1 tim., hvarefter de vändas en gång.
Till frityrdegen torkas mjölet väl och siktas i ett fat, det ljumma vattnet tillsättes, litet i sender jämte saltet, äggulan och det skirade, men afsvalnade smöret, hvarefter degen arbetas tills den blir glansig. Strax innan den skall användas nedskäres den till hårdt skum slagna äggwhitan. Flottytren upphettas i en långpanna. Fileterna torkas väl, öfverströvs med mjöllet, doppas i frityrdegen och stekas långsamt till de få gulbrun färg, då

de läggas på gråpapper att afrinna. De beströvs med litet fint salt, uppläggas på servet, garneras med citronskifvor och serveras med tomatås.
Späckad kalfsadel (f. 12 pers.). 4 kg. kalfsadel, 2 hg. späck, 1 msk. salt.
Till stekning: 3 msk. (60 gr.) smör, 1 lit. buljong eller vatten.
Sås: 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttjus, 1 dcl. tjock grädd, 2 msk. madeira eller sherry, citronsaft, salt, peppar.
Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten; späcket skäres i fina strimlor, som vändas i salt och härmed späckas sadeln i jämna rader. Den stekes antingen i ugn eller gryta. Saltas sedan den är brynt, spädes med buljongen, litet i sänder, och öfveröses hvar 10 min. Till stekningen åtgår omkring 1¼ tim. Kalfsadeln upptages, köttet lossas nätt, skäres i tunna skifvor hvilka hopläggas och serveras på sadeln, som garneras med legymer. Köttjusen silas och skummas, smör och mjöl sammanfråsas, köttjusen påspådes, litet i sänder, jämte grädden, och säsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med vinet, citronsaften och kryddorna. Den serveras i särskild såsskål.
Mosspudding (f. 6 pers.). 4 äggulor, 1½ dcl. sherry eller marsala, 120 gr. strösocker, skal och saft af ½ citron, 3 dcl. tjock grädd, 5 blad gelatin.
Beredning: Äggulorna, vinet, sockret, citronskal och saft vispas i en ka-

strull öfver elden, tills massan börjar sjuda, då kastrullen aflýftes och vispningen fortsättes, tills krämen afsvalnat. Geletinet spolas med kallt vatten, upplöses i ljumt vatten och nedöses. Sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden. Massan slås i en med kallt vatten sköljd form och ställes på svalt ställe och stelna omkring 4 tim. Då puddingen skall stjälpas upp, hålles formen omkr. ½ min. i varmt vatten. Den serveras med makroner.
Pudding af kött med risgryn (f. 6 pers.). ½ kg. stekt eller kokt kött, 2 msk. smör, peppar, salt, en stor saltgurka, 4 dcl. steksås eller buljong, 1 kkp. risgryn, 1½ lit. oskummad mjölk, 1 ägg, 1 tsk. salt.
Till formen: 1 msk. (20 gr.) smör, 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Köttet skäres i tärningar, drives genom köttkvarn, och brynes i smöret samt kryddas. Gurkan skäres i skifvor. Risgrynen skällas i hett vatten, påsättes i den kokande mjölken och få under rörning koka, tills de äro mjuka, då de upphållas att kallna, hvarefter det uppvispade ägget och saltet iröses. En form smörjes och beströvs med de stötta skorpor. Gröten blandas med köttet, ett hvar af blandningen iläggas, steksåsen påhålls, därefter lägges ett hvar af gurkskifvor, så åter köttblandningen. Öfversta hvarvet skall vara kött, puddingen öfversiktas med stötta skorpor och gräddas i ugn samt serveras med steksås eller skiradt smör.

Mayonnaise (f. 6 pers.). 2 msk. smör, 3 msk. mjöl, 6—7 dcl. vatten, 4 äggulor, saften af ½ citron, 1 tsk. vinaigre, 2—3 msk. matolja, salt, socker.
Beredning: Smör och mjöl sammanfråsas, det kalla vattnet tillsättes litet i sender och säsen får koka under rörning i 20 min. Den passeras därefter och röres tills den blir kall, då äggulorna, en i sender iröses, och säsen arbetas med slef 1 tim. under det att oljan citronsaften och vinaigre'n tillsätts droppvis. Säsen afsmakas med salt och socker och serveras antingen i särskild såsskål eller ock som garnering omkring fisk och kött.
Rabarberpaj (f. 6 pers.).
Mördeg: 3 hg. mjöl, 3 hg. smör, 40 gr. socker, 1 stort ägg; 6 dcl. färsk rabarber, 3 dcl. strösocker.
Beredning: Mjölet siktas på bakbordet, smöret fördelas fint i mjölet, sockret och ägget tillsätts och degen arbetas tillsammans med fingerspetsarna samt ställes ut att bli kall. En bleckform eller tackjärnsanna beklädes med hälften af degen. Rabarbern sköljes väl, skalas tunt, skäres i bitar och lägges i den beklädda formen. Resten af degen kaflas ut till ett lock och härmed betäckes pajen. Degkanterna hopfästas med äggwhita. Pajen gräddas i god ugnsvärme omkr. ¾ tim. Den uppstjälpes, när den afsvalnat och serveras med vispad grädd eller vaniljsås.

Annonser införda genom Svenska Kurortsföreningen.

Borgholms Hafskuranstalter

Intendent: Dr R. Friberger Upsala. i sydlandskt klimat med hafsbad af särdeles jämn temperatur. Modern, fullständig brunn-, bad-, luft- och kallvattenkur. Helt utrustade. Solbadspaviljong med gymn. apparater i det fria. 1:a klass strandhotell och badrestaurant. Italiensk stråkorkester. Prospekt gm kamreraren. Tillhandahållas äfven i Stockholm af Turistfören. byrå samt Resebyrå, Operahuset.

HJO KURANSTALT i Guldskrokan vid Vettern 1878-1903. 1 juni-1 sept. Naturskönt och sundt läge vid staden Hjo. Villabostäder. Alla vanliga badformer, gyttjebad, tallbarrbad, nauheimerbad. Dietiskur. Musik af utmärkt kapell 20 juni-20 augusti.

Marstrands hafskuranstalt.

1 juni-1 oktober. Läkare: Intendenten Dr Bauman. Dr G. Falk: massage och sjukgymnastik, Dr O. Sandberg (efter midsommar): mag- och tarmsjukdomar. Kamrer: V. Fröblom. Fullständig brunn- och badkur. Gyttjemassagebad, nauheimer- och kreuznachbad m. m.

Hälsobrunn och Badanstalt. MEDEVI

Intendent: Docenten Dr Alfred Levertin, Stockholm. Sveriges äldsta hälsobrunn, belägen nära sjön Vettern. 18 kilomet. norr om Motala. - Gyttjemassagebad efter Loka mönster samt andra brukliga bad. Biträdande läkare: Dr Knut Söderling, Stockholm. Prospekt genom brunnskontoret, Medevi. Rikstelefon.

Mösseberg

Öppet 23 maj. Nauheimerbad med flytande kolsyra. Begär 12 sept. Intendent: Dr Fr. Odenius, Stockholm. 1.100 fot öfver hafvet d. ä. lika högt som Jämtländska kurorten Mörsil. Säsongs 10 juni- 1 sept. Vidtberömda gyttjemassage- och tallbarrsbad jämte öfriga brukliga badformer. Nauheimerbad med flytande kolsyra. Synnerligen vackra resultat vid behandling af reumatism. Vacker natur med vidsträckt promenader. Sunda bostäder med landligt läge. God restaurering; billiga lefnadsomkostnader. Elitkapellet. Lawn-tennisplan. - Ansökningar till fria bad insändas före 15 maj. Läkarevården bestrides af Dr A. Brandt. Kamrer Th. Ohlson expedierar beställningar å rum och badtimmar samt öfverlämnar prospekt, som äfven erhållas å Turistföreningens byrå i Stockholm.

NYBRO Brunns- och Badanstalt. Billig förstklassig kurort.

Säsong 1 juni-början af september. Läkare: Dr Axel Hellstenius från Stockholm. Specialitet: mag- sjukdomar. - Synnerligen torr och hälsosamt klimat. Vidsträckt, härlig barrskog. Vackra promenader. Mycket bekväma kommunikation. Fullständig vattenkuranstalt samt alla öfriga brukliga badformer. Starka järnvatten. Restaurering, erkänd utmärkt, innehafves äfven i år af fröken Hedvig Ryberg. Rum uthyras lämpligast genom kamrerarekontoret. Villor att hyra. Program på begäran äfven genom Stockholms expressbyrå.

Ronneby

Starkaste järnkällor. Gyttjemassagebad. Stålbud. Hafsbud. Dietisk kur för sockersjuka m. m. Nytt tidsenligt pensionat. Säsong 1 juni-31 aug. Öfverläk.: Doc. Dr John Sjöqvist, Stockholm. Naturskönt läge nära Östersjön. Fullständiga prospekt gratis och franco gen. Brunnkontoret.

Söderköpings Brunn och Bad.

1 juni-1 september. Fullständig brunn- och badkur. Nauheimerbad. Elektricetsbehandling. Sjukgymnastik och massage. Barrskogsluft. Nya bostadsvillor inom brunnsområdet med fullt tidsenlig inredning. God restaurering. - Intendent: Dr Sven Wallgren. Rum och prospekt genom Brunnkontoret.

Ulricehamns Sanatorium och Vattenkur.

Säsong: 1 juni-1 sept. Prospekt portofritt från Kamrerarekontoret. Läkare: M. Matell. Ytterån, Fullständig Brunn- o. Badanstalt Jämtland. Läkare: Prof. Hultkrantz, Upsala. Prospekt från Kamrerarekontoret, Ytterån, och från Svenska Turistföreningen, Stockholm.

LEDIGA PLATSER

Enkelt, anspråkslös och musikalisk lärarinna önskas genast för tvänne flickor 12-14 år. Svar med betygsskrifter och löneanspråk till »1903» pr Liatorp. En undervisningsvan hemlärarinna, som 4 år kunnig i musik samt har ett angenämt sätt, sökes till familj på landet för läsa med en 9 års flicka. Reflekterande härå torde snarast insända sina ansökningar jämte betyg och fotografi till »F. B.», Katrineholm.

Vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor blifva till nästa läsår 2 lärarinneplatser lediga. Den ena med undervisningsskyldighet i franska (kl. VI o. VII), modersmålet på lägre och mellanstadiet samt naturkunnet eller alternativt matematik. Sökande bör ha genomgått Högre Lärarinneseminarier eller äga därmed jämförlig kompetens. Lön 1,400 kr. jämte pensionsbidrag. Den andra med undervisningsskyldighet i 1:a förb. jämte välskriftning i elementarklasserna. Sökanden bör ha genomgått högre flickskola och småskoleseminarium. Lön 700 kronor. Ansökningshandlingar insändas senast 25 maj till skolans föreståndarinnan. Styrelsen.

Ung, bildad, anspråkslös tyska, om möjligt något hemmastadd i svenska språket, får plats i familj under sommarmanäderna, för att undervisa i sitt modersmål och för öfrigt vara som sällskap. Fritt vivre och 25 kr. pr månad. Goda referenser fördras. Svar jämte porträtt snarast till »Familjemedlem», Norrköping p. r.

Bättre, anspråkslös flicka, ej för ung, erh. snarast möjligt plats hos tjänstemannafamilj på landet för att underv. en nybörjare, hälsat efter ljudmet. Lön första året 120 kr. och allt fritt samt fri resa. Skyldighet att undervisa 10 mån. af året samt vara husmodern behjälplig. Kunnighet i musik önskvärd. Ref. härå torde insända svar, åtföljdt af fot. och rek. till »Gösta», Iduns exp.

Vid Strömstads Elementarläroverk för flickor

finnes till hösten plats för en lärarinna med skyldighet att undervisa i alla ämnen i småskolans första och andra klasser samt i handarbete i elementarskolan Lön 600 kr. Sökanden bör ha genomgått småskollärarinneseminarium samt hälsat äfven flickskola. Ansökningar torde insändas till skolans styrelse före den 27 maj.

TYSK barnfröken önskas till den 15:de maj. Ansökan med betyg sändes till fru Konr. Lundberg, Jönköping.

Värdinna-Hushållerska.

Vid bruk i Södra Dalarna finnes plats genast för en hushållerska att förestå ungarlshushåll om betyg och fotografi insändes i slutet bref märkt »Bruk i Dalarna» under adress S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm. Den sökande bör vara fullt hemmastadd i såväl enklare som finare matlagning och fullt förtrogen med skötseln af ett landhushåll.

För bildade hushållsbiträden och barnfrök. finnes goda platser att söka. Nya Inackorderingsbyrå, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etabl. 1887.

Vid Aktiebolaget Klippans

Elementarskola (5-klassig samskola) blifva nästa hösttermin 3:ne lärarinneplatser lediga, näml. Föreståndarinnepatser med lön af 1,200 kr. samt 2:ne lärarinneplatser med lön af 1,000 kr. hvardera. Skolan har med detta år inflyttat i ny rymlig lokal. Ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg, ställas till Styrelsens ordförande kyrkoherden P. Helgesson, adress: Kvindige, före den 20 maj 1903.

Husföreståndarinnan. Under fruns sjukdom och bortovaro från hemmet, sökes en husföreståndarinnan. Den sökande bör kunna förete betyg om moralisk vand, hederlig karaktär och duglighet, hafva vana att umgås med barn och på egen hand sköta ett stort hushåll. Biljett med uppgift om nuvarande och tidigare verksamhet, jämte fotografi torde adresseras till »H. M.», p. r. Malmö.

Studentska önskas under sommarmanäderna på egendom i Skåne att undervisa ett par timmar dagl. i matematik o. sv. språket. Svar till Fröken I. Möller, Gualöf.

En undervisningsvan, allvarligt sinnad lärarinna, skicklig att undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik, erhåller god anställning instundande hösttermin, att undervisa tvänne niåriga flickor. Ansökningar, åtföljda af betygsskrifter m. m. adresseras till L. Linder, Ljusne.

Vid Filipstads Elementarskola för flickor

(7 kl.) blifva med nästa läsårs början lediga: en lärarinnebefattning i hufvudsakl. historia, geografi och naturkunnet, hvarför lönen är 1,400 kr. med tvänne ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, samt lärarinnebefattningen vid den förberedande skolan, hvarför lönen är 800 kr. Sökande till den förra bör hafva genomgått Högre Lärarinneseminarier, till den senare småskollärarinneseminarium samt helst äfven elementarskola för flickor. - Till styrelsen ställas ansökningar jämte nödiga kompetenshandlingar ingifvas före den 15 maj till dess ordf.

K. O. Tellander.

PLATSSÖKANDE

Sjuksköterska önskar arbete privat eller på sjukhus. Svar till »S. A.», Iduns exp.

En ung man af god familj önskar anställning under sommarmanäderna som musiklärare, mot fritt vivre, i ett bildadt hem. Referens: herr Lennart Lundberg, 23 Banérgat., Stockholm. Svar till »Pianist», Iduns exp., Sthlm.

Gladlynt flicka med god uppf. kun. i matlag., bakning, söm., handarb. söker plats i familj. Små pret. Goda referenser. Svar »Familjemedlem 1903», Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

Hushållsuvan, bildad flicka, kun. i matlag., bakning, söm., söker plats. Sparsam, rask, pliktrogen. Svar »Arbetsam» under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Sthlm.

Trefligt sommarhem, hälsat i Värmland eller Dalarna, önskas af ex., undervisningsvan lärarinna i Stockholm. Hon är villig att mot fritt vivre gifva ett par lektioner dagligen i franska eller engelska. Svar till »Musikalisk», Iduns exp.

Ung flicka som genomgått 8-kl. läroverk, önskar mot fritt vivre plats under sommaren att läsa med mindre barn samt gå frun tillhanda. Svar till »C. Z. 1903», Nordiska annonsbyrå, Göteborg.

Ung examinerad sjuksköterska med flera års praktik och de bästa vitsord från flera läkare, önskar privat sjukvård. Äfven van att sköta nervsjuka. Svar emottas med tacksambet till »26 år», Mora p. r.

På landet under ordentlig, vänlig, men bestämd husmoder, önskas under sommarferierna plats för frisk, 15-årig flicka, mot att hjälpa till i hemmet, hvart hon äger vana. Svar till »L. S.», Halmstad p. r.

För erhållande af verksamhet, önskar ung officersfru af god fam., änka och barnlös, värninnepl. hos ungh. ell. änkan m. snaraste. Gladlynt l. yne, förmåga att göra ett hem trefligt. Ekonomiskt oberoende. God rek. Svar till »29 år», Iduns exp.

Ung flicka önskar under sommarman. anst. till för undervisn. ell. ss. sällskap och hjälpa. Vistas f. n. i högadlig fam. Svar till »Undervisningsvan», Iduns exp.

Undervisningsvan lärarinna, som flytande talar tyska, önskar till hösten (eventuellt äfven under sommarmanäderna) plats vid skola eller i familj. Utmärkta betyg och rekommendationer. Svar till »G-n», Karlshamn p. r.

Ung, musikalisk flicka med fina rekommendationer, och som i 4 års tid innehaft plats som guvernant önskar göra ombyte till höstterminen. Svar med löneuppgift emottages tacksamt under adr »Gladlynt 298», Landskrona p. r.

En ung bättre flicka, som under terminerna innehar plats i Kindergarten, önskar under sommarmanäderna plats i god familj, hälsat på landet, sysselsättande minderåriga barn, och dessutom villig att inom hemmet deltaga i lättare husliga göromål. Lönevillkor enligt öfverenskommelse. Svar till »Märtha», Upsala p. r.

En ung, bättre flicka af god familj önskar plats i bättre familj som hjälp till husmodern, är villig att deltaga i alla husliga sysslor. Goda rek. och refer. finnas. Svar emottas tacksamt till »Maj 21 år», Grythytted.

En 22 års flicka önskar komma i gudfruktig familj för att under sommarferierna undervisa barn i musik och handarb. Kan sjunga. Svar till »X.», Kalmar p. r.

Under sommarman. önskar ung lärarinna, utex. från folkskololärarinnesem., plats på landet för att mot fritt vivre och reseomkostnader undervisa i vanliga skolämnen, sång och musik. Svar inom 3 veckor märkt »Sommaran 1903», Karlstad p. r.

En i gyllenläder, läderplastik, målning och konstväfnad kunnig flicka söker plats i fam. Betyg fr. Handarb. V. Goda ref. Svar till »Lhl», Iduns exp.

Ung, bildad flicka af god familj önskar under sommarmanäderna som sällskap och hjälp följa med familj eller ensam dam på resor eller till badort. Ingen lön, men allt fritt. Svar till »S. S.», Malmö p. r.

Svensk dam önskar eter flerårig vistelse utrikes tillbringa sommarmanäderna på herrgård i Sverige för att där, mot fri vistelse gifva språklektioner och talöfningar. Svar till »C-n», Iduns exp.

Ung flicka (21 år), som genomgått 2-årigt småskolelärarinneseminarium, önskar till nästkommande läsårs början plats i familj som lärarinna för mindre barn. Svar till »A. L.», Folkskololärarinneseminarier, Upsala. (Referens: rektor Bergendal).

Sång- och pianolärarinna

önskar plats under sommaren mot resor o. fritt vivre. Svar till »E. B.», Iduns exp.

Bildad flicka önskar mot fritt vivre plats i fint hem på landet. Van vid piano-undervisning och ackompanjemang. Ar villig deltaga i husliga sysslor. Svar till »C. C.», Iduns exp.

Under husmoders bortovaro eller att under sommaren förestå hem önskar yngre, bildad änkefru anställning. Har under vintermån. handhaft skolguld. Muntl. rek. kunna erh. Svar till »Pålitlig», Iduns exp.

Stadg. arbetsv. flicka önsk. plats i affär ell. som som biträde i liten fam. ell. hos ensam dam. Svar till »M. 03», Norrbo.

SOMMARPLATS på landet önskar ung, bildad, musikalisk flicka att läsa och spela med ungdom samt i öfrigt hjälpa till med lättare sysslor mot fritt vivre. Tacksamt emottas svar till »Nedre sjunde klassist», Iduns exp.

EN UNG, BILDAD flicka af god familj önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Ar intresserad af hushållsgöromål. Svar till »Hilma», Arkelstorp p. r.

Studentska, lärarinna, söker under sommaren plats. Kunnig i musik och handarbete. Svar till »E. B.», Iduns exp.

Ung bildad tyska önskar plats under sommaren eller för längre tid för att undervisa i tyska språket. Svar till »E. K.», Rydboholm. Närmare upplysningar och rek. lämnar fru H. Håkanson, Rydboholm.

Bildad flicka önskar plats som hushållsbiträde i godt hem. Kunnig i matl., handarb. och klädsömn. Goda betyg. Svar till »X. 03», Iduns exp., Sthlm.

MOT FRITT VIVRE önskar resvan ung dam af god familj plats öfver sommaren som hjälp o. sällskap. Skrifver o. talar flytande tyska, något engelska. Svar till »Agi», Stockholm p. r.

En småskolelärarinna önskar under sommarmanäderna, mot fritt vivre och fria resor, plats såsom skrifvbiträde eller i familj att gå frun tillhanda. Ar äfven villig att undervisa nybörjare. Svar till »H.», Iduns exp.

Lärarinna vid högre flickskola, hufvudämne franska, önskar anställning under sommaren i bildadt hem på landet. Svar till »Sommar», Iduns exp.

En yngre lärarinna önskar under sommaren, mot fria resor, underv. i skolämnen o. musik. Svar till »Ferialäsning», Skrehall, Västergötland.

PLATS som privatsjuksköterska sökes af en 22 års flicka af god familj från landet, som efter genomgången sjukvårdskurs innehaft sådan anställning. Ar äfven villig deltaga i husliga göromål. Svar till »Magnhild», Snaftunda p. r.

Lärarinna med flerårig vistelse i utlandet (England, Frankrike, Tyskland) önskar plats under sommaren mot fritt vivre och fria resor (fr. Göteborg). Svar till »S-d.», Iduns exp.

Plats önskas att förestå och sköta ett hem af en äldre bildad flicka af god fam., väl kunnig i matl., bakn., m. m. eller som god hjälpreda till husmoder. Van äfven vid handl. af barn. Svar t. »Pliktrogen och barnkär», Iduns exp f. v. b.

Lärarinna, 25 år, önskar öfver sommaren plats som lärarinna eller sällskap. Svar till »O. K.», Norberg p. r.

Kontorsplats.

22-årig flicka med tre års kontorsvana, önskar plats å bank, brukskontor eller annat industriellt företag. Innehar plats, men önskar göra ombyte. Svar till »Iris», Klippan p. r.

Bildad, huslig, musikalisk flicka, van vid ordning och sparsamhet, söker plats som värdinna uti ett aktadt hem, hos änking eller ungherre. Svar före den 23 maj till »A. E.», Iduns exp.

Plats i god familj sökes af ung flicka kunnig i hushållsgöromål, lunnestöms och finare handarbeten. Goda betyg från hushållsskola och rek. finnas. Någon lön önskas. Svar till »21 år», p. r. Falun.

En ung flicka önskar komma i familj som biträde i hushållet. Önskar få anses som familjemedlem. Svar till »Sigrid», Örebro p. r.

Att få vara till verklig nytta och hjälp söker bildad flicka, kunnig i matl., bak, sömnad, handarb., plats i godt hem. Svar till »Flit», Iduns exp. f. v. b.

Ung musikalisk flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, vistats utomlands under ett års tid och äger undervisningsvana, önskar till hösten plats som lärarinna i treflig familj, hälsat i mellersta Sverige eller södra Norrland. Svar inom 14 dagar till »V. T.», Kungsgård p. r.

Kvinnlig gymnast, utex. från Kungl. Gymn. Central-Institutet önskar under sommarmanäderna (fr. 1:a juni) anställning i familj på landet eller vid kusten eller att såsom resällskap medfölja utomlands. Ar resvan samt kunnig i tyska, franska och engelska. Svar emottas till »Centralist», Iduns exp.

Smålandstös, kunnig i matl., sömnad, handarb. m. m. önskar mot fritt vivre plats i god fam. att gå frun tillhanda. Svar till »Smålandstös», Iduns exp.

Ung, bildad flicka söker plats som sällskap och hjälp till äldre dam. Svar till »Lady», p. r. Vänersborg.

En skicklig slöjdärlarinna

söker till höstterminen plats, hälsat i elementarläroverk för flickor eller folkskola. De högsta betyg och bästa rekommendationer finnas. Svar till »Tacksam 1903» under adr. S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm.

Ett anspråkslöst medelålders fruntimmer önskar nu genast plats hos äldre dam eller herre att förestå hushållet. Goda referenser. Svar emottas tacksamt till »Fullt pålitlig», under adress S. Gumelii Annonsbyrå, Stockholm.